

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Організація і методика обліку та аналізу доходів
діяльності підприємства
(на прикладі ПрАТ «Закупнянське ХПП»)

ШИФР КРМ.ОтаА.1.580-03.1.15

Здобувача: _____ Бельчуга А.В.

Керівник: _____ доц. Ступницька Т.М.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від ”б“ червня 2024 р., протокол № 15.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ Валерій НЕМЧЕНКО

Одеса – 2024 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки
і менеджменту ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри обліку та аудиту

«____» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Бельчуга Артема Вячеславовича

1. Тема роботи: *«Організація і методика обліку та аналізу доходів діяльності підприємства (на прикладі ПрАТ «Закупнянське ХПП»)»*

Затверджена наказом від 06 жовтня 2023 р. наказ № 580-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи *6 червня 2024 р.*

3. Вихідні дані до роботи: *Звітні дані про діяльність підприємства за два роки.*

4. Перелік питань, які потрібно розробити: *Теоретичні основи обліку об'єкту дослідження. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства та аналіз об'єкту дослідження за два роки. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку об'єкту дослідження на ньому. Висновки та пропозиції.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) *таблиць – 48, рисунків – 6 .*

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **15 лютого 2024 р.**

Керівник _____ Ступницька Т.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Бельчуг А.В.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	15.02.24 - 15.03.24	
2. <i>Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	16.03.24 - 21.04.24	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.04.24- 28.05.24	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.05.24 - 6.06.24	

Здобувач-магістр _____ Бельчуг А.В.

Керівник роботи _____ Ступницька Т.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-магістр Бельчуг А.В. _____

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Організація і методика обліку та аналізу доходів діяльності підприємства (на прикладі ПрАТ «Закупнянське ХПП»)»

Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення організаційних і методичних положень та визначення основних шляхів вдосконалення обліку та аналізу доходів діяльності підприємства.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. У першому розділі було розглянуто теоретичні основи організації і методики обліку доходів діяльності підприємства: визначено суть доходів, розглянуто їх класифікацію, наведена нормативно - правова база їх обліку, документальне оформлення та синтетичний і аналітичний облік та відображення інформації про доходи основної операційної діяльності у фінансовій звітності. В другому розділі проведений аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності та фінансовий аналіз ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки, розглянуті етапи проведення аналізу доходів діяльності підприємства, за якими здійснено аналіз доходів діяльності підприємства. В третьому розділі розкривається організація бухгалтерського обліку та обліку доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП».

У висновках вказуються результати проведеного дослідження організації і методики обліку та аналізу доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП», запропоновано рекомендації щодо удосконалення бухгалтерського, фінансового та податкового обліку та аналізу доходів діяльності, а також пропозиції, що призведуть до покращення діяльності підприємства.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	- 80 с.;
таблиць	- 48 ;
рисуноків	- 6.

ЗМІСТ

Вступ	С. 5
1. Теоретичні основи організації і методики обліку доходів діяльності підприємства	7
1.1. Економічна сутність доходів діяльності, їх класифікація	7
1.2. Нормативно-правова база та завдання обліку доходів діяльності підприємства	15
1.3. Методологія бухгалтерського обліку доходів діяльності за національними стандартами	16
2. Організація і методика фінансово-економічного аналізу діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП»	30
2.1. Техніко-економічна характеристика ПрАТ «Закупнянське ХПП»	30
2.2. Аналіз складу, структури та динаміки доходів та фінансових результатів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП»	33
2.4. Загальний аналіз фінансового стану підприємства	46
3. Практика бухгалтерського обліку та аудиту доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП»	64
3.1. Загальна характеристика організації бухгалтерського обліку на підприємстві	64
3.2. Організація бухгалтерського обліку доходів діяльності на ПрАТ «Закупнянське ХПП»	68
Висновки та пропозиції	74
Список використаних джерел	77

ВСТУП

Актуальність теми. Одержання прибутку та його максимізація є основною метою діяльності суб'єкта господарювання. Правильність визначення та визнання доходу впливає на достовірне відображення прибутку, який є основним фінансовим показником діяльності підприємства. Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Тому розмір доходу, отриманого підприємством здійснює вплив на кінцевий фінансовий результат його діяльності: прибуток або збиток. Звідси отримання доходів прямо пропорційне впливає на рівень отриманого прибутку, тобто на досягнення основної мети підприємництва. Кожне підприємство створює всі можливі умови для економічно вигідної роботи, для отримання максимального прибутку, що свідчить про актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку, постанови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, дослідження класиків економічної теорії, наукові праці вітчизняних учених з питань обліку та аналізу доходів діяльності, а також дані первинного, аналітичного і синтетичного обліку досліджуваного підприємства, річні звіти, дані статистичної звітності, виробничо-фінансові плани, довідкові матеріали.

Проблемою дослідження обліку та аналізу доходів діяльності займалися вчені та дослідники: М.Т. Білуха, М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, Ю.А. Верига, А.М. Герасимович, В.В. Сопко, С.Ф. Голов, Н.В. Гуріна, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, О.О.Кувалдіна, В.Г. Лінник, Н.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченко, Є.Ю. Шара, Н.М. Шмиголь та ін.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення питань обліку та аналізу доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» відповідно до законодавчих і нормативних актів та пошук шляхів вдосконалення даних аспектів на підприємстві.

Задачами дослідження є: вивчення теоретичних основ обліку доходів діяльності на підприємстві; розкриття сутності, принципів класифікації доходів

діяльності; розгляд нормативно-правових документів, які регулюють облік доходів діяльності в Україні, документального оформлення доходів діяльності та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку та у формах фінансової звітності; проведення аналізу основних фінансово-економічних показників діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки з поглибленим аналізом доходів діяльності та фінансового аналізу діяльності підприємства; організація бухгалтерського обліку та обліку доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП»; формування рекомендацій щодо покращення організації обліку на даному підприємстві.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження роботи є доходи діяльності підприємства, а предметом дослідження – облік та аналіз доходів діяльності підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувалися такі методи дослідження: методи наукової абстракції, індукції та дедукції, групування, порівняння, абсолютних та відносних величин, аналізу і синтезу (при оцінці стану та динаміки доходів діяльності), методи конкретизації, моделювання, аналогії, спостереження, балансовий метод.

Наукова новизна одержаних результатів в даній кваліфікаційній роботі полягає в розробці напрямів вдосконалення обліку та аналізу доходів діяльності підприємства.

Апробація результатів роботи. Основні теоретичні та практичні результати дослідження доповідалися та отримали позитивну оцінку на науковій конференції здобувачів вищої освіти ОНТУ (секція обліку і аудиту) 28 березня 2024 р. м. Одеса.

Загальна структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи становить 80 стор., містить 48 таблиць на 35 стор., 6 рисунків на 4 стор., список використаних джерел з 36 найменувань на 4 стор.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність обліку доходів діяльності, їх класифікація

Одним із важливих і принципових теоретичних питань економічної діяльності є визначення терміну «доходи». Як економічна категорія, доход в загальному розумінні означає потік грошових та інших надходжень за одиницю часу. Величина доходу впливає на показник прибутку, який є основним фінансовим показником діяльності підприємства. Прибуток – це економічна категорія, що визначається як різниця між загальною виручкою і загальними витратами, або різниця між доходами і витратами. Деякі вчені економічної теорії дають такі визначення терміну «доходи»: доходи - це певна кількість грошових коштів, матеріальних благ чи послуг, отриманих фізичною особою, підприємством чи економікою в цілому за певний проміжок часу. Доходи - у широкому розумінні розглядаються, як грошові та натуральні надходження до суб'єктів господарського життя. Доходи, у вузькому значенні - це потік грошових надходжень за одиницю часу (годину, тиждень, місяць, рік). Доходи – це різниця між виручкою від реалізації продукції, товарів, та надання послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут продукції.

Доходи, як політико-економічна категорія представляють собою певну суму грошових коштів та матеріальних благ і послуг отриманих у процесі виконання економічних функцій домогосподарств, з приводу отримання яких виникають відносини приватної власності у всіх сферах суспільного відтворення.

В економічній літературі питання поняття «доходи» досліджували різні вчені в різні періоди часу. Погляди західних вчених різних років на визначення поняття «доходи» наведені в таблиці 1.1.

З таблиці 1.1 видно, що поняття «дохід» досліджують ще з давніх часів. Кожний з вчених по різному трактує це поняття, створюючи і обґрунтовуючи доведення в своїх концепціях та працях.

Таблиця 1.1 – Погляди західних вчених на поняття «доходи» [31]

Автор	Визначення
А. Сміт (1723–1790 рр.)	Визначив види доходів: рента заробітна плата, прибуток. Дохід, як заробітна плата залежить від рівня національного багатства країни. Дохід, як прибуток на капітал визначається вартістю використаних на справу капіталу, і буває більшим або меншим залежно від розмірів цього капіталу .
Й.А. Шумпетер (1883–1950 рр.)	Дохід – це винагорода за нововведення. Його отримує той хто раніше за всіх використовує нововведення .
Дж.М. Кейнс (1883–1946 рр.)	Досліджував перерозподіл доходів в інтересах соціальної групи, які отримують найбільш низькі доходи.
М. Фрідмен (нар. у 1912 р.)	Створив концепцію перманентного доходу – це такий дохід, який споживач очікує отримувати протягом досить тривалого часу.

Згідно з П(С)БО 15 «Доход» дохід - це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, внаслідок чого збільшується власний капітал підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників) [4].

Визначення поняття «дохід» в бухгалтерському обліку сучасними науковцями наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Визначення поняття «дохід» в бухгалтерському обліку [33]

Автор	Визначення
Ткаченко Н.М.	Доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників)
Кобилянська А. І	Дохід є надходженням економічних вигід, які виникають у результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, послуг), гонорарів, відсотків, дивідендів, тощо
Сопко В.	Дохід означає валовий приплив (надходження) економічної вигоди протягом звітної періоду, який виникає у процесі звичайної діяльності підприємства .
Гладких Т.В.	Доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період .
Лишеленко О.В.	Дохід визначається під час збільшення активу або зменшення зобов'язань, що зумовлює зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена .

З таблиці 1.2 видно, що визначення поняття «доходи» різні науковцями суттєво не відрізняється та відповідає П(С)БО 15.

Метою кожного підприємства є отримання доходів. Для цього підприємства здійснюють різні види діяльності (рис. 1.1).

Рис. 1.1– Види діяльності підприємства

*складено автором з використанням джерел [3,4]

Основна діяльність - це здійснення операцій, пов'язаних із виробництвом або реалізацією продукції (товарів, послуг), що є визначальною метою створення підприємства. До операційної діяльності відноситься основна діяльність, пов'язана з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), які є визначальною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Операційна діяльність - це основна статутна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних акти

вів, а також фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Таким чином, на формування чистого прибутку підприємства впливають фінансові результати, отримані внаслідок здійснення операційної, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності. Така класифікація фінансових результатів діяльності підприємства відіграє важливу роль при розрахунку показників дохідності (рентабельності) підприємства.

На підприємстві можливі доходи, втрати, які не пов'язані з реалізацією продукції, але збільшують або зменшують суму прибутку або збитків, - це фінансові результати, отримані від інвестиційної та фінансової діяльності.

Склад доходів, що відносяться до відповідної групи, встановлено П(С)БО 15 «Дохід».

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) включає фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), одержання якого є метою створення даного підприємства, а для установ і організацій, які не знаходяться на господарському розрахунку і одержують доходи від господарської та іншої комерційної діяльності, - суму перевищення доходів над витратами, здійсненими для отримання таких доходів.

Сума доходу за бартерним контрактом визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що одержані або підлягають одержанню підприємством, зменшеною або збільшеною відповідно на суму переданих або одержаних грошових коштів та їх еквівалентів.

Дохід від цільового фінансування визнається лише в сумі витрат, пов'язаних із цим фінансуванням, і тільки в тих періодах, коли ці витрати були понесені, незалежно від надходження «цільових» сум на рахунок. Підприємству для визнання доходу від цільового фінансування досить мати підтвердження, що таке фінансування буде отримане.

Дохід, який виникає в результаті використання активів підприємства іншими сторонами, визнається у вигляді процентів, роялті та дивідендів, якщо:

- ймовірно надходження економічних вигід, пов'язаних з такою

операцією;

- дохід може бути достовірно оцінений.

Такий дохід визнається у наступному порядку:

- проценти визнаються у тому звітному періоді, до якого вони належать, виходячи з бази їх нарахування та строку користування відповідними активами;
- роялті визнаються за принципом нарахування згідно з економічним змістом відповідної угоди;
- дивіденди визнаються у періоді прийняття рішення про їх виплату.

Визнання доходу у фінансовому обліку за принципами нарахування та відповідності здійснюється залежно від видів доходу та схематично відображено на рис. 1.2.

Рис. 1.2 – Види доходів та їх визнання у фінансовому обліку за принципами нарахування та відповідності [17]

Не визнаються доходами такі надходження від інших осіб [4]:

- сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів;
- сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;
- сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження, що належать іншим особам;
- надходження від первинного розміщення цінних паперів;
- сума балансової вартості валюти.

Дохід не визнається також у випадку здійснення обміну продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість.

У бухгалтерському обліку і фінансовій звітності доходи відображаються в момент їхнього виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів - це означає, що облік доходів і складання звітності здійснюється на підставі облікового принципу нарахування. Складена згідно з принципом нарахування фінансова звітність інформує користувача не лише про проведені операції, які супроводжувались виплатою або одержанням грошових коштів, але й про зобов'язання сплатити грошові кошти в майбутньому, та про ресурси, наведені у грошовому вираженні, які будуть отриманні у майбутньому. Визнані в бухгалтерському обліку доходи класифікуються за видами діяльності за такою схемою (рис.1.3).

Доходом від основної операційної діяльності є дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо)) [15].

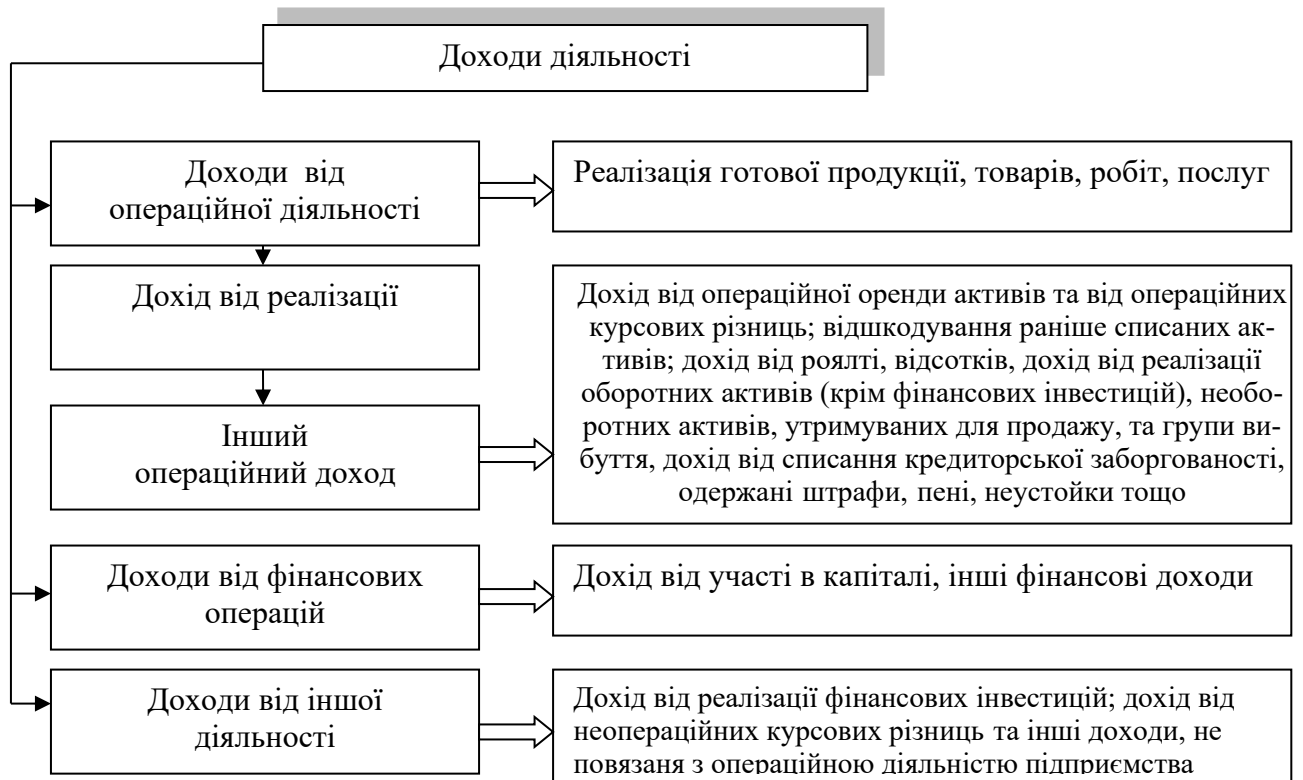

Рис. 1.3 – Класифікація доходів підприємства за видами діяльності*

*складено з використанням джерел [3,4]

До складу інших операційних доходів включаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зокрема: дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття тощо.

До складу фінансових доходів включаються дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі) [4].

До складу інших доходів, зокрема, включаються дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства [4].

Чистий дохід - це дохід, зменшений на економічні елементи, які визначені законодавчо. До чистого доходу не включаються суми, які отримують від імені третьої сторони, податок на додану вартість, акциз, мито, будь-які надані торговельні знижки тощо. Суми, які утримуються у формі податків (акцизний збір, податок на додану вартість тощо), не приносять економічної вигоди. Тому вони виключаються з отриманого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та завершують процес формування чистого доходу.

Отже, реальним доходом є чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД), який розраховується шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (Д), податку на додану вартість (ПДВ), акцизного збору (АЗ), інших зборів або податків з обороту (ІЗП) та інших вирахувань з доходу (ІВ):

$$\text{ЧД} = \text{Д} - \text{ПДВ} - \text{АЗ} - \text{ІЗП} - \text{ІВ} \quad (1.1)$$

Оцінка доходу відбувається у наступному порядку:

- дохід, який підлягає отриманню або вже отриманий, відобразитися у сумі справедливої вартості активів, які отримані або підлягають отриманню;

-у випадку відстрочення платежу, внаслідок чого виникає різниця між справедливою вартістю та номінальною сумою коштів або їх еквівалентів, які підлягають отриманню за продукцію (товари, роботи, послуги та інші активи), така різниця визнається доходом у вигляді відсотків;

-за бартерними контрактами: за справедливою вартістю отриманих активів, робіт, послуг або тих, які підлягають отриманню, зменшеною або збільшеною відповідно на суму переданих або отриманих коштів та їх еквівалентів;

Отже, справжнім доходом є чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), який розраховується шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів або податків з обороту та інших вирахувань з доходу.

1.2. Нормативно-правова база та завдання з обліку доходів діяльності підприємства

Основними завданнями організації обліку та контролю доходів діяльності підприємства є:

- забезпечення правильного визначення та достовірної оцінки доходів підприємства;
- забезпечення правильного і повного документального оформлення і своєчасного відображення в регістрах обліку доходів та результатів діяльності;
- забезпечення контролю за виконанням договорів на реалізацію продукції;
- забезпечення контролю за правильним визначенням фінансового результату діяльності підприємства з метою оподаткування;
- забезпечення своєчасного одержання достовірної інформації про фінансові результати підприємства;
- забезпечення контролю за рухом та наявністю прибутку на підприємстві;
- узагальнення інформації про наявність та рух нерозподіленого прибутку (непокритих збитків) підприємства, тощо.

Для обліку доходів від операційної діяльності підприємства використовують наступні нормативні документи:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. №996-XIV (зі змінами і доповненнями);
- Податковий кодекс України (зі змінами та доповненнями);
- Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами і доповненнями);
- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 р. (зі змінами та доповненнями);

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід» затверджено наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 р. (зі змінами та доповненнями)

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток» затверджено наказом Міністерства фінансів України №353 від 28.12.2000 р. (зі змінами та доповненнями)

– План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. №291 (зі змінами і доповненнями);

– Інструкція про застосування «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 №291 зі змінами і доповненнями;

Перелік документів може бути доповнений й іншими нормативними актами.

1.3. Методологія бухгалтерського обліку доходів діяльності за національними стандартами

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», який затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290 (зі змінами та доповненнями). Норми цього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).

Облік доходів від реалізації. У бухгалтерському обліку дохід відображається у сумі справедливої вартості отриманих активів або тих, які підлягають одержанню. Сума доходу, яка виникає в результаті господарської операції, як правило, визначається шляхом домовленості між підприємством і покупцем або

користувачем активу. Вона оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або тієї компенсації (грошових коштів або їх еквівалентів), яку може бути отримано з урахуванням суми будь-якої торговельної знижки, яка надається підприємством.

Первинними документами, що підтверджують наявність доходів від реалізації є:

- прибутковий касовий ордер;
- виписка банку;
- рахунок-фактура;
- товарно-транспортна накладна;
- вимога-накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів.

Для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу призначено рахунок 70 «Доходи від реалізації», який має субрахунки, наведені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Перелік та характеристика субрахунків до рахунку 70 «Доходи від реалізації»*

Номер	Назва	Характеристика
701	Доходи від реалізації готової продукції	Використовують для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції
702	Доходи від реалізації товарів	Використовують підприємства торгівлі та інші організації для узагальнення інформації про доходи від реалізації товарів
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг
704	Вирахування з доходу	По дебету відображається сума наданих після дати реалізації знижок, вартість поверненої покупцями продукції та товарів, і інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу

*складено з використанням джерел [7]

За кредитом субрахунків 701-703 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); результат операцій перестраховування (у кореспонденції з субрахунком 705 «Перестраховування»); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях); та

списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати». Узагальнення даних про доходи від реалізації при журнальній формі обліку здійснюється у журналі 6, а при спрощеній формі обліку - у розділі III Відомості 5-м.

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством.

На субрахунку 704 «Вирахування з доходу» за дебетом відображаються суми надходжень за договорами комісій, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів, принципалів, сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернутих покупцем продукції та товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу. За кредитом субрахунку 704 відображається списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Для контролю за доходами, витратами та фінансовими результатами діяльності підприємства і аналізу цих результатів, крім узагальнених даних на синтетичних рахунках 70 «Доходи від реалізації», 90 «Собівартість реалізації», 74 «Інші доходи» та на інших рахунках, необхідні деталізовані дані про фінансові результати діяльності підприємства, які можна отримати лише з належно організованого аналітичного обліку. Для цього відкриваються субрахунки другого порядку, наприклад 701.1, 702.2 тощо.

Типова кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації наведена в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Типова кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації [20]

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1. Відображено суми, які не є доходом (підлягають виключенню з нього)	70 «Доходи від реалізації»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
2. Проведено інші вирахування з доходу	70 «Доходи від реалізації»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 68 «Розрахунки» за іншими операціями»
3. Відображено суми податків і обов'язкових платежів, одержані у складі доходу від реалізації	70 «Доходи від - реалізації»	64 «Розрахунки за податками й платежами»

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
4.Відображено надходження страхових платежів від страхувальника	70 «Доходи від реалізації»	76 «Страхові платежі»
5.Віднесено на фінансові результати дохід від реалізації	70 «Доходи від реалізації»	791 «Результат операційної діяльності»
6.Визнано дохід на суму активів, переданих як внесок до статутного капіталу, або в обмін на довгострокові цінні папери (фінансові інвестиції)	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	70 «Доходи від реалізації»
7.Отримано основні засоби в обмін на неподібний актив	15 «Капітальні інвестиції»	70 «Доходи від реалізації»
8.Визнано дохід від реалізації на суму одержаних грошових коштів	30 «Готівка»	70 «Доходи від реалізації»
9.Визнано дохід від реалізації на суму одержаних у безготівковій формі грошових коштів	31 «Рахунки в банках»	70 «Доходи від реалізації»
10.Виставлено вексель на суму визнаного доходу від реалізації для забезпечення заборгованості покупцем	34 «Короткострокові векселі одержані»	70 «Доходи від реалізації»

Узагальнення даних про доходи від реалізації при журнальній формі обліку здійснюється у журналі 6, а при спрощеній формі обліку - у розділі III Відомості 5-м, при автоматизованій формі обліку – у відповідній машинограмі.

Облік інших операційних доходів. Первинними документами для накопичення даних про інші операційні доходи є рахунки-фактури, товарно-транспортні накладі, платіжні вимоги, акти інвентаризації, ПКО, виписки банку, довідки та розрахунки бухгалтерії.

Узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ведеться на рахунку 71 «Інший операційний дохід». За кредитом рахунка 71 «Інший операційний дохід» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - суми непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного збору та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Перелік та характеристика субрахунків до рахунку 71 «Інший операційний дохід» наведена в табл. 1.5.

Таблиця 1.5 – Перелік та характеристика субрахунків до рахунку
71 «Інший операційний дохід» *

Номер	Назва субрахунку	Характеристика
710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	Для узагальнення інформації про доходи від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
711	Дохід від реалізації іноземної валюти	Для узагальнення інформації про доходи від реалізації іноземної валюти
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	Для узагальнення інформації про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, МШП тощо)
713	Дохід від операційної оренди активів	Для узагальнення інформації про доходи від оренди (крім фінансової) майна
714	Дохід від операційної курсової різниці	Для узагальнення інформації про доходи від курсових різниць за активами та зобов'язаннями підприємств.
715	Одержані штрафи, пені, неустойки	Для узагальнення інформації про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду
716	Відшкодування раніше списаних активів	Для узагальнення інформації про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних активів
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	Для узагальнення інформації про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу
718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	Для узагальнення інформації про доходи від безоплатно одержаних оборотних активів (окрім фінансових інвестицій) і доходи від цільового фінансування, пов'язаного з операційною діяльністю
719	Інші доходи від операційної діяльності	Для узагальнення інформації про інші операційні доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 «Інший операційних дохід».

*складено з використанням джерел [7]

Відображення в бухгалтерському обліку інших операційних доходів відбувається за типовою кореспонденцією рахунків, яка наведена в табл. 1.6.

Аналітичний облік інших операційних доходів ведеться за видами доходів та іншими напрямками, визначеними підприємством. Узагальнення даних про інші операційні доходи при журнальній формі обліку здійснюється у журналі 6, а при спрощеній формі обліку - у розділі III Відомості 5-м, при автоматизованій формі обліку – у відповідній машинограмі.

Таблиця 1.6 – Типова кореспонденція рахунків з обліку інших операційних доходів [25]

Зміст господарських операцій	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1.Відображено суми податків і обов'язкових платежів, отриманих у складі інших операційних доходів	71 «Інший операційний дохід»	64 «Розрахунки за податками й платежами»
2.Віднесено інший операційний дохід на фінансові результати	71 «Інший операційний дохід»	791 «Результат операційної діяльності»
3.Виявлено лишки виробничої собівартості незавершеного виробництва під час інвентаризації	23 «Виробництво»	71 «Інший операційний дохід»
4.Виявлено лишки готової продукції у результаті інвентаризації	26«Готова продукція»	71 «Інший операційний дохід»
5.Отримано готівкою суму штрафу	30 «Готівка»	71 «Інший операційний дохід»
6.Визнано курсову різницю за валютними коштами	33 «Інші кошти»	71 «Інший операційний дохід»
7.Визнано іншим операційним доходом заборгованість дебітора, забезпечену короткостроковим векселем	34 «Короткострокові векселі одержані»	71 «Інший операційний дохід»
8.Визнано іншим операційним доходом заборгованість покупців або замовників	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	71 «Інший операційний дохід»
9.Повернено дебіторську заборгованість, раніше визнану сумнівною	38 «Резерв сумнівних боргів»	71 «Інший операційний дохід»
10.Визнано іншим операційним доходом суму цільового фінансування, яка належить до звітного періоду	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	71 «Інший операційний дохід»
11.Списано заборгованість перед постачальниками та підрядниками після закінчення строку позовної давності	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	71 «Інший операційний дохід»

Облік доходів від участі в капіталі, інших фінансових доходів. Інформація про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі узагальнюється на субрахунках рахунка 72 «Дохід від участі в капіталі», а про інші фінансові доходи - на субрахунках рахунка 73 «Інші фінансові доходи». За кредитом рахунків відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Перелік та характеристика субрахунків до 72 «Дохід від участі в капіталі» та 73 «Інші фінансові доходи» наведена в табл. 1.7 та 1.8.

Таблиця 1.7 – Перелік та характеристика субрахунків до рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі»*

Номер	Назва субрахунку	Характеристика
721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	Для узагальнення інформації про доходи, пов'язані із збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування
722	Дохід від спільної діяльності	Для узагальнення інформації про заходи, пов'язані із збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування, зокрема, внаслідок одержання спільними підприємства прибутків або зростання їх власного капіталу внаслідок інших подій
723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства	Для узагальнення інформації про доходи, пов'язані із збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування (зокрема, внаслідок одержання підприємствами прибутків або зростання їх власного капіталу внаслідок інших подій)

*складено автором з використанням джерел [7]

Таблиця 1.8– Перелік та характеристика субрахунків до рахунку 73 «Інші фінансові доходи» *

Номер	Назва субрахунку	Характеристика
731	Дивіденди одержані	Для узагальнення інформації про належні дивіденди від інших підприємств, що не є асоційованими
732	Відсотки одержані	Для узагальнення інформації про відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами, за якими не ведеться облік на рахунку 731 «Дивіденди одержані», зокрема винагороди за здані в фінансову оренду необоротні активи тощо
733	Інші доходи від фінансових операцій	Для узагальнення інформації про інші доходи від фінансової діяльності, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 73 «Інші фінансові доходи»

*складено автором з використанням джерел [7]

Аналітичний облік доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів ведеться за кожним об'єктом інвестування та іншими ознаками, визначеними підприємством.

Щомісячне списання фінансових доходів на результат фінансових операцій здійснюється на підставі довідки-розрахунку, оформленої працівником бухгалтерії.

Підставою для відображення в обліку фінансових доходів можуть бути:

- прибутковий касовий ордер;
- виписка банку;
- рішення зборів акціонерів (учасників) про розподіл прибутку;
- договори купівлі цінних паперів з визначеним строком погашення;
- договори депозитного вкладу;
- договори купівлі депозитних сертифікатів;
- бухгалтерська довідка-розрахунок, тощо.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів наведено в табл. 1.9.

Таблиця 1.9 – Типова кореспонденція рахунків з обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів [20,25]

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунками	
	Дебет	Кредит
<i>доходи від участі в капіталі</i>		
1.Віднесено на фінансові результати дохід, отриманий від інвестицій в дочірні, асоційовані або спільні підприємства	72 «Дохід від участі в капіталі»	792 «Результат фінансових операцій»
2.Визнано дохід від інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі у вигляді збільшення частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування за рахунок отримання прибутку або зростання власного капіталу	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	72 «Дохід від участі в капіталі»
<i>інші фінансові доходи</i>		
1.Віднесено інші фінансові доходи на фінансові результати	73 «Інші фінансові доходи»	792 «Результат фінансових операцій»
2.Визнано інший фінансовий дохід у вигляді відсотків, які належать до отримання за активи, надані у фінансову оренду	16 «Довгострокова дебіторська заборгованість»	732 «Відсотки одержані»
3.Отримано роялті в готівковій формі	30 «Готівка»	733 «Інші доходи від фінансових операцій»
4.Відображено нарахування іншого фінансового доходу, що належить до отримання у вигляді відсотків за облігаціями	37 «Розрахунки з різними дебіторами»	732 «Відсотки одержані»
5.Визнано інший фінансовий дохід у зв'язку зі зменшенням зобов'язання за довгостроковими позиками.	50 «Довгострокові позики»	73 «Інші фінансові доходи»
6.Відображено дохід від наданих у фінансову оренду активів	68 «Розрахунки за іншими операціями»	732 «Відсотки одержані»

Узагальнення даних про доходи від участі в капіталі та інші фінансові доходи при журнальній формі обліку здійснюється у журналі 6, а при спрощеній формі обліку - у розділі III Відомості 5-м, при автоматизованій формі обліку – у відповідній машинограмі.

Облік інших доходів. Доходи, які виникають в процесі діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства відносять до інших доходів, для обліку яких призначено рахунок 74 «Інші доходи».). По кредиту рахунку 74 «Інші доходи» відображається збільшення (одержання) доходу, по дебету – належна сума непрямих доходів (податків), (податку на додану вартість), акцизного збору та інших зборів (обов'язкових платежів) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Рахунок 74 «Інші доходи» має субрахунки, наведені в табл.1.10.

Таблиця 1.10 – Перелік та характеристика субрахунків до рахунку 74 «Інші доходи»*

Номер	Назва субрахунку	Характеристика
740	Дохід від зміни вартості фінансових інструментів	Для узагальнення інформації про доходи від зміни балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю
741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	Для узагальнення інформації про заходи від реалізації фінансових інвестицій
742	Доход від відновлення корисності активів	Для узагальнення інформації про доходи від відновлення корисності активів
744	Доход від неопераційної курсової різниці	Для узагальнення інформації про курсові різниці за активами та зобов'язаннями в іноземній валюті, які пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства
745	Доход від безоплатно одержаних активів	Для узагальнення інформації про доходи від безоплатного одержання активів. Доход визначається за сумою амортизації таких активів одночасно з її нарахуванням
746	Інші доходи	Для узагальнення інформації про інші доходи, які не відображені на інших субрахунках рахунку 74 «Інші доходи», зокрема від списання кредиторської заборгованості, що не виникла в ході операційного циклу, по закінченні строку позовної давності, від перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань об'єкта придбання над сукупністю витрат на об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності, сума дооцінки об'єктів необоротних активів у випадках, передбачених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

*складено з використанням джерел [7]

Основні первинні документи, які є підставою для відображення в обліку інших доходів такі:

- прибутковий касовий ордер;
- виписка банку,
- рахунок-фактура;
- товарно-транспортна накладна;
- накладна вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів;
- акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- бухгалтерська довідка-розрахунок;
- контракти і договори, укладені з покупцями та фінансово-кредитними установами та ін.

Списання доходів на результати іншої діяльності здійснюється на підставі довідки-розрахунку, оформленої працівником бухгалтерії.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку інших доходів наведено в табл. 1.11.

Узагальнення даних про інші доходи при журнальній формі обліку здійснюється у журналі 6, а при спрощеній формі обліку - у розділі III Відомості 5-м, при автоматизованій формі обліку – у відповідній машинограмі.

Таблиця 1.11 – Типова кореспонденція рахунків з обліку інших доходів [25]

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1.Відображено суму податків і платежів, отриманих у складі іншого доходу	14 «Інші доходи»	64 «Розрахунки за податками й платежами»
2.Віднесено інші доходи на фінансові результати від інвестиційної діяльності	74 «Інші доходи»	793 «Результат іншої діяльності»
3.Визнано дохід у розмірі справедливої вартості об'єктів основних засобів, отриманих в обмін на фінансові інвестиції	10 «Основні засоби»	741 «Доходи від реалізації фінансових інвестицій»
4.Визначено дохід від неопераційної курсової різниці за фінансовими інвестиціями	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»
5.Визнано дохід у зв'язку зі збільшенням довгострокової дебіторської заборгованості	16 «Довгострокова дебіторська заборгованість»	74 «Інші доходи»
6.Визнано дохід у розмірі справедливої вартості виробничих запасів, отриманих в обмін на неподібні необоротні активи	20 «Виробничі запаси»	742 «Дохід від реалізації необоротних активів»

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
7.Визнано дохід при отриманні безготівкових коштів за реалізовані фінансові інвестиції	31 «Рахунки в банках»	741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій»
8.Визнано дохід від реалізації майнового комплексу	37 «Розрахунки з різними дебіторами»	743 «Дохід від реалізації майнових комплексів»
9.Визнано дохід у сумі амортизації, нарахованої на безоплатно одержані основні засоби	42 «Додатковий капітал»	745 «Дохід від безоплатно одержаних активів»
10.Відображено не операційну курсову різницю за розрахунками з іноземними постачальниками та підрядниками	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»

Узагальнення інформації про інші доходи при журнально-ордерній формі обліку здійснюється у журналі 6, а при спрощеній формі обліку - у розділі III Відомості 5-м.

Узагальнення інформації про доходи від основної та іншої діяльності підприємства (за дебетом рахунків 70, 71, 72, 73, 74, 75) списується на фінансовий результат підприємства –в кредит рахунку 79 «Фінансовий результат» (рис.1.3).

79 «Фінансовий результат»

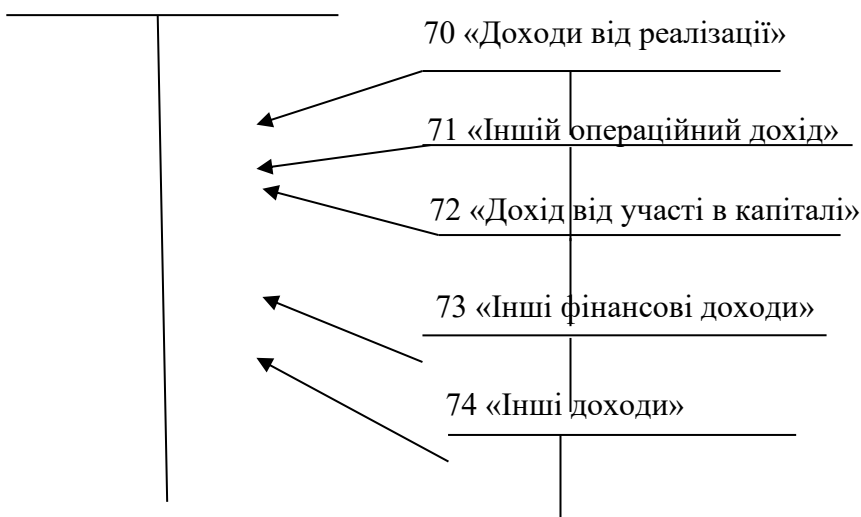

Рис. 1.3 – Схематичне відображення закриття рахунків доходів на фінансовий результат*

*складено з використанням джерел [7]

Остаточний фінансовий результат - чистий прибуток (збиток) визначається як різниця між різними видами доходів та витрат підприємства за звітний період за рахунком 79 «Фінансові результати» (табл.1.12).

Таблиця 1.12 – Типова кореспонденція рахунків із закриття рахунків доходів на рахунок 79 «Фінансові результати» [20,25]

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1.Списано дохід, одержаний підприємством у звітному періоді внаслідок основної операційної діяльності	70 «Доходи від реалізації»	79 «Фінансові результати»
2.Списано дохід, отриманий підприємством у звітному періоді внаслідок іншої операційної діяльності	71 «Інший операційний дохід»	79 «Фінансові результати»
3.Списано дохід, одержаний підприємством у звітному періоді від інвестицій, що обліковуються за методом участі в капіталі	72 «Дохід від участі в капіталі»	79 «Фінансові Результати»
4.Списано дохід, одержаний підприємством у звітному періоді від іншої фінансової діяльності	73 «Інші фінансові доходи»	79 «Фінансові Результати»
5.Списано дохід, одержаний підприємством у звітному періоді від звичайної діяльності, яка не є фінансовою і операційною	74 «Інші доходи»	79 «Фінансові Результати»
6.Списано дохід, одержаний підприємством у звітному періоді внаслідок надзвичайних подій	75 «Надзвичайні доходи»	79 «Фінансові Результати»

Інформація про доходи за видами діяльності узагальнюється у регістрах бухгалтерського обліку (журнал 5 «Облік витрат», журнал 6 «Облік доходів і результатів діяльності») або у відповідних машинограмах та у формах фінансової звітності: у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та у формі №5 «Примітки до фінансової звітності»); дані бухгалтерського обліку (табл.1.13).

Таблиця 1.13 – Відображення доходів і результатів діяльності у фінансовій звітності*

Рахунок	№ журналу	Форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»	Форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності»
70 «Доходи від реалізації»	6	Розділ I, рядок 2000	-
71 «Інший операційний дохід»	6	Розділ I, рядок 2120	Розділ V, рядки 440-490
72 «Дохід від участі в Капіталі»	6	Розділ I, рядок 2200	Розділ V, рядки 500-520

Рахунок	№ журналу	Форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»»	Форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності»
73 «Інші фінансові доходи»	6	Розділ I, рядок 2220	Розділ V, рядки 530-560
74 «Інші доходи»	6	Розділ I, рядок 2240	Розділ V, рядки 570-630
79 «Фінансові результати»	6	Розділ I, рядки 2190, 2195, 2290, 2295, 2350, 2355	-

*складено з використанням джерел [7,8]

Зміст форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» його форма, а також загальні вимоги до розкриття статей, визначаються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Норми НП(С)БО 1 стосуються фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності підприємств усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством [3].

Метою складання Звіту є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки діяльності підприємства за звітний період. Звіт складається з 4-ох розділів:

- I. Фінансові результати.
- II. Сукупний дохід.
- III. Елементи операційних витрат.
- IV. Розрахунок показників прибутковості акцій.

При складанні форми 5 «Примітки до річної фінансової звітності» обов'язково наводиться відповідна інформація щодо доходів: розподіл доходів за кожною групою доходів (дохід (виручка) від реалізації продукції; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи).

Висновки до першого розділу

В розділі розглянуті теоретичні основи організації і методики обліку доходів діяльності: визначено економічну сутність та основи обліку доходів діяльності на підприємстві: поняття та класифікація доходів діяльності, наведена нормативно - правова база їх обліку, їх документальне оформлення. Розглянуто

синтетичній і аналітичній облік доходів діяльності підприємства, наведено перелік рахунки та субрахунків, які призначені для їх обліку, а також розглянута типова кореспонденція рахунків та відображення інформації про доходи діяльності у фінансовій звітності.

Наведені підходи до визначення поняття «доходи» західними вченими та сучасними українськими науковцями. Порівняння підходів до визначення доходів у економічній літературі дозволило дійти висновку про відсутність суттєвих відмінностей та в цілому відповідності визначення поняття «доходи» положенням (стандартам) бухгалтерського обліку.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЗАКУПНЯНСЬКЕ ХПП»

2.1. Техніко-економічна характеристика ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Закупнянське ХПП було створене в 1934 році. У червні 1998 року на базі державного підприємства було створене відкрите акціонерне товариство на підставі наказу РВ ФДМУ у Хмельницькій області. В 2011 році за рішенням загальних зборів акціонерів відкрите акціонерне товариство перетворилось у приватне акціонерне товариство. Повна назва підприємства: приватне акціонерне товариство «Закупнянське хлібоприймальне підприємство»; скорочене найменування - ПрАТ «Закупнянське хлібоприймальне підприємство».

ПрАТ «Закупнянське ХПП» створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства, максимізації добробуту акціонерів у вигляді зростання ринкової вартості акцій Товариства, а також отримання акціонерами дивідендів. Підприємство самостійно визначає фонд оплати праці, а також інші види доходів працівників. Підприємство самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку, реалізує свою продукцію (роботи, послуги, товари) за цінами та тарифами, що встановлюються самостійно або на договірній основі. Також, самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність у відповідності з чинним законодавством, здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність, відповідно до порядку, визначеного законодавством і нормативними актами України.

Дане підприємство не має у своєму складі філій, представництв, дочірніх підприємств і не входить до складу об'єднань, не проводить спільну діяльність з іншими організаціями, підприємствами, установами. За річним звітом, дане підприємство з майже 99% акцій належало ТОВ «Агрохолдинг-2012».

Цілісний майновий комплекс ПрАТ «Закупнянське ХПП» знаходиться за адресою: Хмельницька обл., Чемеровецький р-н., смт. Закупне, вул. Центральна, 28. Основний вид фінансової діяльності за КВЕД- 52.10 Складське господарство. Тип зберігання – напільні склади потужністю 46 тис. тон. Підприємст-

во має зерносушарки ДСП-32, ДСП-50, М-819, СКП-12, СКП-6 потужністю від 32 до 50т/годину (вид палива – газ), обладнанням для очистки зерна сепараторами БСХ-100 потужністю 100 т/годину. Транспортне обладнання елеватора (стрічкові транспортери, норії) мають потужність 2000 т/день. Автоприймання зерна здійснюється 2 лініями із перепускною потужністю 2000 т/добу, автовідвантаження - 2000 т/добу. Географічне розташування елеватора дозволяє здійснювати прийняття та відвантаження зерна на з/д транспорт через залізничну станцію «Закупне», Південної ЗД (333401) із потужностями відвантаження 300 т/добу, та прийом потужністю 300 т/добу.

Виробнича структура ПАТ «Закупнянське хлібоприймальне підприємство» є стандартною для даного типу підприємства. Вона складається з ділянок приймання зерна з авто і залізнично-дорожнього транспорту, очистки зерна в вежах РОБ і МОБ, сушіння зерна в зерносушарках, складування зерна в складах напільного зберігання і ділянок відвантаження зерна на автомобілі і залізнично-дорожні вагони. Чисельність штатних працівників облікового складу у 2017 році складала 83 особи. Позаштатних працівників не було.

Основні види послуг, які надавало підприємство в звітному році, були приймання, очистка, сушіння, зберігання та відвантаження зерна кукурудзи, пшениці і ячменю. Основними клієнтами були українські підприємства зернопереробного комплексу: ТОВ «Агрохолдинг 2012», ТОВ «Оболонь-Агро», ТОВ «Грінлайн Агрогруп», ТОВ АФ «Медобори», ТОВ «Зелена Миля», ТОВ «Біграйз СВ».

Основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки наведені в табл. 2.1.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок про стійкий фінансовий стан та покращення діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» впродовж досліджуваного періоду, що свідчить про ефективну діяльність та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності
ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки

Показники	Попе-редній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	11740	19197	7457	63,5
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	7685	13346	5661	73,7
3. Адміністративні витрати, тис. грн.	2204	3254	1050	47,6
4. Витрати на збут, тис. грн.	108	61	-47	-43,5
5. Валовий прибуток, тис. грн.	4055	5851	1796	44,3
6. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	9997	16661	6664	66,7
7. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	65	70	5	7,7
8. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн. в тому числі:	1647	3162	1515	92,0
- від основної операційної діяльності	1743	2536	793	45,5
- від іншої операційної діяльності	-324	300	624	в -1,9р
- від фінансової діяльності	164	126	-38,0	-23,2
- від іншої діяльності	64	200	136	в 2р
9. Податок на прибуток, тис. грн.	287	571	284	99,0
10. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	1360	2591	1231	90,5
11. Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб.	83	83	-	-
12. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн.	141445,8	231289,2	89843,4	63,5
13. Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис. грн.	3031	5532	2501	82,5
14. Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн.	36518,1	66650,6	30132,5	82,5
15. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис. грн.	23903,5	26583,5	2680	11,2
16. Фондовіддача, грн.	0,49	0,72	0,23	47,03
- по продукції	0,07	0,10	0,03	42,86
- по прибутку	0,07	0,10	0,03	42,86
17. Фондорентабельність, %	5,69	9,54	2,25	х
18. Середня річна вартість оборотних коштів, тис. грн.	8928	10489,5	1561,5	17,5
19. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,46	1,83	0,37	25,2
20. Рентабельність продукції, %	34,5	30,5	-4,0	х
21. Рентабельність виробництва, %	5,02	8,53	3,51	х
22. Середня річна сума дебіторської заборгованості	2176	5942,5	3766,5	в 1,7р
23. Середня річна сума кредиторської заборгованості	728	1278	550	75,5
24. Коефіцієнти ліквідності балансу	11,8	6,7	-5,2	-44,1
- коефіцієнт поточної ліквідності	7,8	5,6	-2,3	-29,5
- коефіцієнт швидкої ліквідності	3,2	0,8	-2,4	-75,0

* Розраховано на підставі даних фінансової та статистичної звітності підприємства

З табл.2.1 видно, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в звітному році порівняно з попереднім роком, збільшився на 63,5%; При цьому також збільшилась собівартість реалізованої продукції на 73,7% та адміністративні витрати на 47,6%, та зменшилися витрати на на- 43,5%, що призвело до збільшення повної собівартості реалізованої продукції на 66,7%. Це, в свою чергу, призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції на 5 коп. (або на 7,7%).

Фінансовий результат до оподаткування був прибутком, який збільшився в звітному році порівняно з попереднім роком на 90,5%. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку від основної операційної діяльності на 45,5% та іншої діяльності в 2р., зменшення збитку від іншої операційної діяльності в 1,9р.; негативний вплив здійснило зменшення прибутку від фінансової діяльності на 23,2%.

За досліджуваний період відбулось покращення ефективності використання ресурсів підприємства: трудових, про що свідчить збільшення продуктивності праці одного штатного працівника на 63,5%; основних засобів, про що свідчить збільшення фондівіддачі по продукції на 47,03% та фондівіддачі по прибутку – 42,82%; оборотних коштів, про що свідчить збільшення коефіцієнту оборотності на 0,37 обороти.

Рентабельність продукції зменшилась на 4,0%п., проте, рентабельність виробництва збільшилась на 3,51%п.

Відносні показники ліквідності знизились, але знаходяться в межах норми, що свідчить про ліквідність та платоспроможність підприємства.

2.2. Аналіз складу, структури та динаміки доходів та фінансових результатів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Одержання прибутку та його максимізація є основною метою діяльності суб'єкта господарювання. Прибуток визначається як різниця між доходами та витратами діяльності підприємства. Тому розмір доходу, отриманого підприємством здійснює вплив на кінцевий фінансовий результат його діяльності: при-

буток або збиток. Ефективна господарська діяльність підприємства неможлива без раціонального та ефективного підходу до визначення стратегії збільшення доходів підприємства, аналізу та оцінки отриманих результатів його діяльності. Тому необхідно чітко розуміти складові формування доходів та здійснювати аналіз доходів за обґрунтовано-обраною методикою.

Аналіз доходів – це частина економічної стратегії підприємства, яка спрямована на створення економічних умов, що забезпечують відшкодування постійних витрат підприємства, покриття змінних витрат, які залежать від обсягу реалізації продукції, повної і своєчасної оплати всіх видів податків, обов'язкових платежів та забезпечення отримання прибутку [30].

В економічній літературі відсутній єдиний методичний підхід до аналізу доходів підприємства. Найбільш широко використовується наступний [30,34]:

1. Горизонтальний аналіз доходів – порівняння показників звітного періоду з показниками минулих періодів.

2. Вертикальний (структурний) аналіз доходів – структурний аналіз доходів підприємства за джерелами їх надходження.

3. Порівняльний аналіз доходів: порівняльний аналіз показників підприємства та галузі в цілому, порівняльний аналіз показників підприємства з його конкурентами, порівняльний аналіз звітних та планових показників.

4. Факторний аналіз доходів – статистичний метод аналізу впливу окремих факторів (чинників) на результативний показник. За допомогою нього можна розрахувати суму впливу даних факторів, на основі яких визначити невикористані можливості щодо збільшення доходу підприємства. Для проведення факторного аналізу доходів потрібно підготувати необхідну інформацію та розрахувати показники, які впливають на дохід.

Кувалдіна О.О. [32] пропонує модель проведення аналізу доходів підприємства, наведену на рис. 2.1.

На нашу думку аналіз доходів діяльності підприємства доцільно проводити за наступними етапами:

Рис. 2.1 – Модель проведення аналізу доходів підприємства [32]

1. Загальна оцінка доходів, які підприємство здійснює в процесі діяльності (табл. 2.2).
2. Аналіз складу, динаміки та структури доходів за видами діяльності (табл.2.3-2.5).
3. Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства (табл. 2.6).
4. Аналіз формування чистого прибутку (табл. 2.7).
5. Аналіз рентабельності виробництва (як правило дохід від реалізації виробленої продукції є основним джерелом надходження грошових коштів на підприємство, тому необхідно провести саме аналіз рентабельності виробництва та визначити вплив факторів на її зміну) (табл. 2.8).

Джерелами інформації для проведення аналізу доходів діяльності підприємства є дані форм фінансової звітності підприємства:

- форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;
- форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Впродовж досліджуваного періоду ПрАТ «Закупнянське ХПП» отримувало наступні доходи: доходи від реалізації продукції; доходи від іншої операційної діяльності; доходи від фінансової та інвестиційної діяльності та доходи від іншої діяльності.

Аналіз доходів проводиться за допомогою прийомів вертикального та горизонтального аналізу, абсолютних та відносних величин, факторного аналізу.

На першому етапі аналізу доходів діяльності проводиться оцінка складу та структури доходів підприємства за видами діяльності, за якими було отримано доходи. Даний етап здійснюють підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.2.).

Таблиця 2.2 – Загальна оцінка доходів, які ПрАТ «Закупнянське ХПП» здійснює в процесі діяльності

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11740	95,0	19197	95,5	7457	63,5
2. Доходи від іншої операційної діяльності	388	3,13	560	2,79	172	44,3
3. Доходи від фінансової діяльності	164	1,33	126	0,62	-38	-23,2
4. Доходи від інвестиційної діяльності	–	–	–	–	–	–
5. Доходи від іншої діяльності	67	0,54	222	1,0	155	в 2,3р.
6. Доходи діяльності підприємства	12359	100	20105	100	7746	62,67

З табл. 2.2 видно, що доходи діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» в звітному році порівняно з попереднім роком збільшились на 7746 тис. грн. або на 62,67%. Це відбулось за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 7457 тис. грн. або на 63,5%, та доходів від іншої операційної діяльності та від іншої діяльності на 172 тис. грн. або на 44,3% та 155 тис. грн. або в 2,3 р. відповідно, , негативний вплив здійснило зменшення доходів від фінансової діяльності на 38 тис. грн.. або на 23,2 %. Такі зміни в цілому позитивно характеризують діяльність підприємства

Доходи діяльності звітного року формувались за рахунок чистого доходу від реалізації продукції – 95,0%, доходів від іншої операційної діяльності – 3,13%, доходів від фінансової діяльності – 1,33% та доходів від іншої діяльності – 0,54%. В звітному році значних змін в структурі доходів діяльності не відбулось.

Як видно з табл. 2.2 основним джерелом грошових знахідень від операційної діяльності є грошові кошти, отримані від покупців, тому саме операційна діяльність, є основним джерелом доходу підприємства. У доходах від операційної діяльності важливе місце займає дохід від реалізації продукції (робіт,

послуг).

Другим етапом аналізу є аналіз складу, динаміки та структури доходів за видами діяльності, якій здійснюється за кожним видом діяльності за напрямками формування доходів.

Аналіз динаміки інших операційних доходів здійснюють підставі даних форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз складу, динаміки та структури інших операційних доходів

Показники	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
	на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни інших операційних доходів
Інші операційні доходи, тис. грн. в т.ч.	388	560	100,0	100,0	172	x	44,3	100,0
– операційна оренда активів	–	60	–	10,7	60	10,7	–	34,9
– операційна курсова різниця	–	–	–	–	–	–	–	–
– реалізація інших оборотних активів	70	–	18,0	–	-70	-18,0	–	-40,7
– штрафи, пені, неустойки	–	–	–	–	–	–	–	–
– утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	–	–	–	–	–	–	–	–
– інші операційні доходи	318	500	82,0	89,3	182	7,3	57,2	105,8

З табл. 2.3 видно, що доходи від іншої операційної діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» на початок звітного року порівняно з кінцем року збільшились на 172 тис. грн. або на 44,3%. Це відбулось за рахунок збільшення інших операційних доходів на 182 тис. грн.. або на 57,2%, доходів від операційної оренди активів на 60 тис. грн., також відбулось зменшення доходів від реалізації інших оборотних активів – на 70 тис. грн. Доходи від іншої операційної діяльності на кінець звітного року формувались за рахунок інших операційних доходів – 82,0% та доходів від реалізації інших оборотних активів – 18 %. На початок звітного року відбулись наступні зміни в структурі доходів від іншої опе-

раційної діяльності: зменшилась питома вага доходів від реалізації інших оборотних активів та збільшилась питома вага інших операційних доходів до 89,3%, доходів від операційної оренди активів – до 10,7 %.

Аналіз динаміки інших фінансових доходів здійснюють підставі даних форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз складу, динаміки та структури інших фінансових доходів

Показники	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
	на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни фінансових доходів
Інші фінансові доходи, тис. грн., в т.ч.	164	126	100,0	100,0	-38	x	-23,2	100,0
– дивіденди	–	–	–	–	–	–	–	–
– фінансова оренда активів	–	–	–	–	–	–	–	–
– інші фінансові доходи	164	126	100,0	100,0	-38	–	-23,2	100,0

З табл. 2.4 видно, що фінансові доходи ПрАТ «Закупнянське ХПП» на початок звітного року порівняно з кінцем року зменшились на 38 тис. грн. або на 23,2%. Це відбулось за рахунок зменшення інших фінансових доходів. Як на кінець, так й на початок звітного року інші фінансові доходи підприємства формувались лише за рахунок інших фінансових доходів.

Аналіз динаміки інших доходів, тобто доходів, які здійснює підприємство в процесі діяльності та які не пов'язані реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), здійснюють підставі даних форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.5.

З табл. 2.5 видно, що інші доходи ПрАТ «Закупнянське ХПП» початок звітного року порівняно з кінцем року збільшились на 155 тис. грн. або в 2,3 р. Це відбулось за рахунок збільшення інших доходів. Як на кінець, так й на поча-

ток звітнього року інші доходи підприємства формувались лише за рахунок інших доходів.

Таблиця 2.5 – Аналіз складу, динаміки та структури інших доходів

Показники	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
	на початок звітнього року	на кінець звітнього року	на початок звітнього року	на кінець звітнього року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітнього року	в % до величини зміни інших доходів
Інші доходи, тис. грн., в т.ч.	67	222	100,0	100,0	155	x	в 2,3р.	100,0
– реалізація фінансових інвестицій	–	–	–	–	–	–	–	–
– доходи від об'єднання підприємств	–	–	–	–	–	–	–	–
– результат оцінки корисності	–	–	–	–	–	–	–	–
– не операційна курсова різниця	–	–	–	–	–	–	–	–
– безоплатно одержані активи	–	–	–	–	–	–	–	–
– інші доходи	67	222	100,0	100,0	155	x	в 2,3р.	100,0

Наступним етапом аналізу діяльності доходів є аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства, який проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	1743	105,8	2536	80,2	793	45,5
2. Результати від іншої операційної діяльності	2120-2180	-324	-19,7	300	9,5	624	в -1,9р
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	1419	x	2836	x	1417	99,9

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200 + 2220 – –2250 –2255	164	10,0	126	4,0	-38,0	-23,2
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240 – 2270	64	3,9	200	6,3	136	в 2раза
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290 (2295)	1647	100	3162	100	1515	92,0

З табл. 2.6 видно, що фінансовий результат до оподаткування ПрАТ «Закупнянське ХПП» був прибутком, який в звітному році порівняно з попереднім збільшився на 1515 тис. грн. або на 92%. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку від реалізації продукції на 793 тис. грн. або на 45,5% та іншої діяльності на 136 тис. грн або в 2 рази, перетворення збитку на прибуток від іншої операційної діяльності, що призвело до його збільшення на 624 тис. грн. або в 1,9 рази; але негативний вплив здійснило зменшення прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності на 38 тис. грн. або на 23,2%. В попередньому році фінансовий результат до оподаткування формувався за рахунок прибутку від реалізації продукції, фінансової та іншої діяльності, та збитку від іншої операційної діяльності. В звітному році фінансовий результат до оподаткування формувався за рахунок прибутку від операційної, фінансової та іншої діяльності, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

На наступному етапі аналізу доходів проводиться аналіз формування чистого прибутку підприємства, якій здійснюється на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.7. З табл. 2.7 видно, що сума чистого прибутку ПрАТ «Закупнянське ХПП» в звітному році порівняно з попереднім збільшилась на 1231 тис. грн. або на 90,5%. Це відбулось за рахунок збільшення фінансового результату (прибутку) до оподаткування на 1515 тис. грн. або 92,0% та зменшення витрат з податку на прибуток – на 284 тис. грн. або на 99,0 %.

Таблиця 2.7 – Аналіз формування чистого прибутку

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	2290 (2295)	1647	3162	1515	92,0
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн.	2300	-287	-571	-284	99,0
3. Чистий прибуток, тис. грн.	2290 (2295)± ±2300	1360	2591	1231	90,5

Завершується аналіз доходів проведенням аналізу рентабельності виробництва, якій здійснюють на підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.8. Також за допомогою прийому ланцюгових підстановок на даному етапі необхідно виявити вплив на зміну рентабельності виробництва в звітному році порівняно з попереднім таких факторів, як: зміна прибутку до оподаткування; зміна середньої річної вартості основних засобів; зміна середньої річної вартості оборотних активів.

Таблиця 2.8 – Аналіз рентабельності виробництва

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Абс.відхил.
1., Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	1647	3162	1515
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р.1011*	23903,5	26583,5	2680
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	8928	10489,5	1561,5
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	32831,5	37073	4241,5
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	5,02	8,53	3,51

З табл. 2.8 видно, що в звітному році порівняно з попереднім рентабельність виробництва збільшилась на 3,5% пункти. На це вплинули наступні фактори:

– збільшення прибутку до оподаткування на 1515 тис. грн. здійснило позитивний вплив та призвело до збільшення рентабельності виробництва на 4,61% пункти: $(3162 \div (23903,5 + 8928) * 100 - 5,02 = 9,63 - 5,02 = 4,61\% \text{п.})$;

– збільшення середньої річної вартості основних засобів на 2680 тис. грн. здійснило негативний вплив та призвело до зменшення рентабельності виробництва на 0,73% пункти: $(3162 \div (26583,5 + 8928)) * 100 - 3162 \div 32831,5 * 100 = 8,9 - 9,63 = -0,73\%$ п.);

– збільшення середньої річної вартості оборотних коштів на 1561,5 тис. грн. здійснило негативний вплив та призвело до зменшення рентабельності виробництва на 0,37% пункти: $(3162 \div (26583,5 + 10489,5)) * 100 - 3162 \div (26583,5 + 8928) * 100 = 8,53 - 8,9 = -0,37\%$ п.).

Загальний вплив факторів: $4,61 - 0,73 - 0,37 = 3,51$ п.

Таким чином за результатами проведеного аналізу доходів ПрАТ «Закупнянське ХПП» за розглянутими етапами можна зробити висновок про ефективне формування та використання доходів, що забезпечує стійкий розвиток, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

Далі проводиться аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів за кожним з видів діяльності, що здійснювало підприємство за досліджуваний період. Аналіз формування та динаміки фінансового результату від основної операційної діяльності проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати» за допомогою табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік, тис. грн.	Звітний рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11740	19197	7457	63,5
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	7685	13346	5661	73,7
3. Адміністративні витрати	2130	2204	3254	1050	47,6
4. Витрати на збут	2150	108	61	-47	-43,5
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	1743	2536	793	45,5

З табл.2.9 видно, що фінансовий результат від основної операційної діяльності був прибутком, який збільшився в звітному році, в порівнянні з попереднім на 793 тис. грн. або на 45,5%. Це відбулось за рахунок перевищення темпів збільшення чистого доходу від реалізації продукції 63,5% над темпами збільшення витрат, що пов'язані з реалізацією продукції (собівартості реалізованої продукції на 73,7%, адміністративних витрат –на 47,6%, при цьому відбулось зменшення витрат на збут на 43,5%. Такі зміни позитивно характеризують діяльність підприємства.

Аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої операційної діяльності проводиться даними форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл.2.10.

Таблиця 2.10 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої операційної діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Операційна оренда активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Реалізація інших необоротних активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Штрафи, пені, неустойки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Інші операційні доходи і витрати, в тому числі:	388	712	-324	100,0	560	260	300	100,0	624	в -1,9р
– відрахування до резерву сумнівних боргів	х	-	-	-	х	-	-	-	-	-
– непродуктивні витрати і втрати	х	-	-	-	х	-	-	-	-	-
Всього фінансовий результат від іншої операційної діяльності	388	712	-324	100,0	560	260	300	100	624	в -1,9р

З табл. 2.10 видно, що фінансовий результат від іншої операційної діяльності в попередньому році був збитком, який перетворився в звітному році на прибуток, що призвело до його збільшення на 624 тис. грн. або в 1,9р. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку від інших операційних доходів і витрат – на 624 тис. грн. або в 1,9 р.

Як в звітному так й в попередньому роках, фінансовий результат від основної операційної діяльності формувався за рахунок прибутку від інших операційних доходів і витрат.

Аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від фінансової та іншої діяльності проводиться даними форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.11 та 2.12. Підприємство не здійснювало інвестиційну діяльність впродовж досліджуваного періоду, тому її аналіз не проводиться.

З табл. 2.11 видно, що фінансовий результат від фінансової діяльності як в звітному так й в попередньому році був прибутком, який зменшився на 38 тис. грн.. або на 23,2%. Це відбулось завдяки зменшенню інших фінансових доходів на 38 тис. грн або в 23,2%. Як в звітному так й в попередньому роках, фінансовий результат від фінансової діяльності формувався за рахунок інших фінансових доходів.

З табл. 2.12 видно, що фінансовий результат від іншої діяльності як в звітному так й в попередньому році був прибутком, який збільшився на 136 тис. грн.. або в 2,1 р. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку від інших доходів і витрат на 136 тис. грн.. або в 2,1 р. Як в попередньому так й в звітному роках, фінансовий результат від іншої діяльності формувався за рахунок прибутку від інших доходів та витрат.

Таблиця 2.11 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від фінансової діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Дивіденди	-	х	-	-	-	х	-	-	-	-
2. Проценти	х	-	-	-	х	-	-	-	-	-
3. Фінансова оренда активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Інші фінансові доходи і витрати	164	-	164	100	126	-	126	100	-38	-23,2
Всього фінансовий результат від фінансової діяльності	164	-	164	100	126	-	126	100	-38	-23,2

Таблиця 2.12 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Реалізація фінансових інвестицій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Доходи від об'єднання підприємств	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Результат оцінки корисності	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Не операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Безоплатно одержані активи	-	х	-	-	-	х	-	-	-	-
6. Списання необоротних активів	х	-	-	-	х	-	-	-	-	-
7. Інші доходи і витрати	67	3	64	100	222	22	200	100	136	в 2,1р
Всього фінансовий результат від іншої діяльності	67	3	64	100	222	22	200	100	136	в 2,1р

2.3. Загальний аналіз фінансового стану підприємства

Загальний аналіз фінансового стану підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

Аналіз динаміки валюти балансу підприємства здійснюється на підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз динаміки валюти балансу

Показники	На початок року	На кінець року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:	21935	23331	5,98
- попереднього року			
- звітнього року	23331	26938	13,40

З табл. 2.13 видно, що на кінець попереднього року порівняно з початком відбулось збільшення валюти балансу на 5,98%, а на кінець звітнього року – на 13,40%, що попередньо можна охарактеризувати як позитивне та свідчить про активізацію та розширення підприємством його діяльності впродовж двох років.

Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу здійснюється за допомогою табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	11740	19197	1,64
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	1647	3162	1,92
3. Валюта балансу, тис.грн.:			
- на початок року	21935	23331	1,06
- на кінець року	23331	26938	1,15
4. Середнє річне значення валюти балансу, тис.грн.	22633	25134,5	1,11

З табл. 2.14 видно, що збільшення середньорічного значення валюти балансу в 1,11 р. супроводжувалось збільшенням чистого доходу в 1,64 р. та фінансового результату до оподаткування в 1,92 р., що свідчить про розширення підприємством його діяльності та ефективне вкладення грошових коштів у формування активів підприємства. Таким чином, зміни валюти балансу в звітному році, порівняно з попереднім, можна охарактеризувати як позитивні.

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	23331	26938	3607	15,46
1. Необоротні активи, тис. грн.	1095	14240	15050	810	5,69
– в % до активів		61,03	55,87	-5,16	x
2. Оборотні активи, тис. грн.	1195	9091	11888	2797	30,77
– в % до активів		38,97	44,13	5,16	x
2.1. Запаси, тис. грн.	1100, 1110	3058	1935	-1123	-36,72
– в % до активів		13,11	7,18	-5,93	x
2.2. Кошти в розрахунках, тис. грн.	1120÷1155	3457	8428	4971	143,80
– в % до активів		14,82	31,29	16,47	x
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1160, 1165	2502	1508	-994	-39,73
– в % до активів		10,72	5,60	-5,12	x
2.4. Інші оборотні активи, тис. грн.	1170, 1190	74	17	-57	-77,03
– в % до активів		0,32	0,06	-0,26	x
– у тому числі витрати майбутніх періодів **, тис. грн.	1170	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	x
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн.	1200	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	x

З табл. 2.15 видно, що в звітному році порівняно з попереднім активи підприємства збільшились на 3607 тис. грн.. або на 15,46%. Це відбулось за рахунок збільшення оборотних активів на 2797 тис. грн. або на 30,77% та необоротних активів на 810 тис. грн. або на 5,69%. В структурі активів підприємства попереднього року найбільшу питому вагу займали необоротні активи – 61,03%, питома вага оборотних активів склала 38,97%. В звітному році відбулись наступні зміни в структурі активів підприємства: збільшилась питома вага оборотних активів на 5,16% пункти та відповідно зменшилась питома вага необоротних активів на таку саму величину. Впродовж досліджуваного періоду необоротних активів утримуваних для продажу, та груп вибуття підприємство не мало.

Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.16.

Таблиця 2.16 – Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітнього року	на кінець звітнього року	на початок звітнього року	на кінець звітнього року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітнього року	в % до величини зміни оборотних активів
Оборотні активи всього, тис. грн., в тому числі:	1195	9091	11888	100	100	2797	х	30,8	100
– запаси	1100, 1110	3058	1935	33,6	16,3	-1123	-17,4	-36,7	-40,2
– дебіторська заборгованість	1125÷ 1155	3457	8428	38,0	70,9	4971	32,9	143,8	177,7
– грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1160, 1165	2502	1508	27,5	12,7	-994	-14,8	-39,7	-35,5
– інші оборотні активи	1170, 1190	74	17	0,9	0,1	-57	-0,8	-77,0	-2,0

З табл. 2.16 видно, що в звітньому році, порівняно з попереднім, оборотні активи підприємства збільшились на 2797 тис. грн. або на 30,8%. Це відбулось за рахунок збільшення дебіторської заборгованості на 4971 грн. або на 143,8%; зменшенню запасів на 1123 тис. грн або 36,7%, грошових коштів та поточні фінансові інвестиції на 994 тис. грн або 39,7% та інших оборотних активів на 57 тис. грн або 77%. В структурі оборотних активів на початок звітнього року найбільшу питому вагу займала дебіторська заборгованість – 38,0%, питома вага запасів складала 33,6%, грошових коштів та поточних фінансових інвестицій- 27,5% і інших оборотних активів- 0,9%. На кінець звітнього року відбулись наступні зміни в структурі оборотних активів: збільшилась питома вага дебіторської заборгованості до 70,9%; зменшилась питома вага: запасів до 16,3%, грошових коштів та поточних фінансових інвестицій до 12,7%, інших оборотних активів до 0,1%.

Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства за сферами розміщення його окремих елементів здійснюється за допомогою табл. 2.17.

Таблиця 2.17 – Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємств *

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%	за струк-турою
1. Сфера виробництва в тому числі:	3058	33,6	1935	16,3	-1123	-36,7	-17,4
– виробничі запаси	2558	28,1	1935	16,3	-623	-24,4	-11,9
– незавершене виробництво	500	5,5	-	-	-500	-100	-
– витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-
2. Сфера обігу в тому числі:	6033	66,4	9953	83,7	3920	65,0	17,4
– готова продукція	-	-	-	-	-	-	-
– грошові кошти	2502	27,5	1508	12,7	-994	-39,7	-14,8
– дебіторська заборгованість	3457	38,0	8428	70,9	4971	143,8	32,9
– товари	-	-	-	-	-	-	-
– інші	74	0,8	17	0,1	-57	-77,0	-0,7
Всього оборотний капітал	9091	100	11888	100	2797	30,8	–

З табл. 2.17 видно, що в звітному році порівняно з попереднім загальна величина оборотного капіталу підприємства збільшилась на 2797 тис. грн. або на 30,8%. Це відбулось за рахунок збільшення капіталу, розміщеного у сфері обігу на 3920 тис. грн. або на 65,0%; також відбулось зменшення капіталу, розміщеного в сфері виробництва на 1123 тис. грн. або на 36,7%.

В структурі оборотного капіталу попереднього року найбільшу питому вагу займає капітал, розміщений в сфері обігу –66,4%, питома вага капіталу, розміщеного в сфері виробництва склала 33,6%. В звітному році відбулись наступні зміни в структурі оборотного капіталу: зменшилась питома вага капіталу, розміщеного в сфері виробництва та відповідно збільшилась питома вага капіталу, розміщеного в сфері обігу на 17,4% пунктів.

Аналіз використання оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства та його окремих елементів здійснюється за допомогою табл. 2.18.

Таблиця 2.18– Аналіз використання оборотних коштів

Показники	Код рядка (алгоритм розрахунку)	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	Ф № 2 р. 2000	11740	19197	7457	63,5

Показники	Код рядка (алгоритм розрахунку)	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
2. Середньорічні залишки оборотних коштів, * тис. грн., в т.ч.	Ф № 1 р. 1195	8028	10489,5	2461,5	30,7
2.1. Запаси*	Ф № 1 р.1100, 1110	3191,5	2496,5	-695	-21,8
2.2. Кошти в розрахунках*	Ф № 1 р.1120÷1155	2817,5	5942,5	3125	110,9
2.3. Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції*	Ф № 1 р.1160, 1165	2837,5	2005	-832,5	-29,3
2.4. Інші оборотні активи*	Ф № 1 р.1170, 1190	81,5	45,5	-36	-44,2
3. Кількість днів в періоді	x	360	360	-	-
4. Одноденна виручка, тис. грн..	р. 1 : р. 3	32,61	53,33	20,71	63,5
5. Потреба в оборотних коштів одного дня, тис. грн.	р. 2 : р. 3	22,30	29,14	6,84	30,7
6. Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Ф № 1 р.1615	-	-	-	-
7. Коефіцієнт оборотності	р.1 : р.2	1,46	1,83	0,37	25,2
8. Коефіцієнт завантаженості	р.2 : р. 1	0,68	0,55	-0,14	-20,1
9. Тривалість 1 обороту, днів, в т.ч.	р.3 : р.7 або р.2 : р.4	246,17	196,71	-49,46	-20,1
9.1. В запасах	р.2.1 : р.4	97,87	46,82	-51,05	-52,2
9.2. В коштах в розрахунках	р.2.2 : р.4	86,40	111,44	25,04	29,0
9.3. В грошових коштах	р.2.3 : р.4	87,01	37,60	-49,41	-56,8
9.4. В інших оборотних коштах	р.2.4 : р.4	2,50	0,85	-1,65	-65,9
10. Економія (надлишок) оборотних коштів, тис. грн.	абс. відхилення по р.9 · р.5 за звітний рік	x	-1441,28	x	x
11. Кредиторська заборгованість, враховуючи економію (надлишок) оборотних коштів при умові роботи заводу на рівні попереднього року, тис. грн.	р.10 ± р.6 за звітний рік	x	-	x	x

* Розраховується за допомогою середньої арифметичної за період, що аналізується.

З табл. 2.18 видно, що ефективність використання оборотних коштів підприємства в звітному році, порівняно з попереднім покращилась, про це свідчить збільшення коефіцієнту оборотності на 0,37 обороти, зменшення коефіцієнту завантаженості на 0,14 та зменшення тривалості одного обороту оборотних коштів на 49,46 днів (за рахунок скорочення часу перебування коштів в запасах – на 51,05 днів, в грошових коштах – на 49,41 дня, в інших оборотних коштах – на 1,65 дня,

збільшення в грошових розрахунках- на 25,04 дня). Це призвело до економії оборотних коштів у розмірі 1441,28тис. грн.

Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.19.

Таблиця 2.19 – Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни дебіторської заборгованості
Дебіторська заборгованість всього, в тому числі:	1120÷1155	3457	8428	100	100	4971	x	в 1,5р	100
1.1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1120, 1125	685	575	19,8	6,8	-110	-13,0	-16,1	-2,2
1.2. Дебіторська заборгованість за розрахунками **: – за виданими авансами	1130÷1145	275	249	8,0	3,0	-26	-5,0	-9,5	-0,5
– з бюджетом,	1130	-	-	-	-	-	-	-	-
– в тому числі з податку на прибуток	1135	33	7	1,0	0,1	-26	-0,9	-78,8	-0,5
– з нарахованих доходів	1136	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1140	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1145	242	242	7,0	2,9	-	-4,1	-	-
1.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2497	7604	72,2	90,2	5107	18,0	в 2р	102,7

З табл. 2.19 видно, що дебіторська заборгованість на кінець звітного року порівняно з початком року збільшилась на 4971 тис. грн. або майже в 1,5 рази. Це відбулось за рахунок збільшення іншої поточної дебіторської заборгованості на 5107 тис. грн або майже в два рази та зменшення дебіторської заборгованості за товари,

роботи, послуги на 110 тис. грн. або на 16,1% і дебіторської заборгованості за розрахунками на 26 тис. грн або 9,5%.

В структурі дебіторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займає інша поточна дебіторська заборгованість – 72,2%, питома вага заборгованості за товари, роботи, послуги склала 19,8%, дебіторська заборгованість за розрахунками – 8,0%. На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі дебіторської заборгованості: збільшилась питома вага іншої поточної дебіторської заборгованості на 18,0 % п.; зменшилась питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 13,0%.п. і дебіторської заборгованості за розрахунками на 5,0%п.

Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення здійснюється за даними форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.20.

Таблиця 2.20 – Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення

Показники		Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		Інша поточна дебіторська заборгованість		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	заборгованості за товари, роботи, послуги	іншої поточної заборгованості
Попередній рік	Всього, в тому числі:	3457	100	2497	100	х	х
	– до 12 місяців	3457	100	2497	100	х	х
	– від 12 до 18 місяців	-	-	-	-	х	х
	– від 18 до 36 місяців	-	-	-	-	х	х
Звітний рік	Всього, в тому числі:	8428	100	7604	100	4971	5107
	– до 12 місяців	8428	100	7604	100	-	-
	– від 12 до 18 місяців	-	-	-	-	-	-
	– від 18 до 36 місяців	-	-	-	-	-	-

З табл. 2.20 видно, що в як в попередньому, так і в звітному роках, як дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. так й інша дебіторська заборгованість погашалися на 100% у найкоротшій термін – до 12 місяців. Це позитивно характеризує діяльність підприємства.

Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.21.

Таблиця 2.21 – Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс	%
Всього джерел формування активів, тис. грн.	1900	23331	26938	3607	15,5
1. Власний капітал, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495	22561 96,7	25152 93,4	2591 -3,3	11,5 х
1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	8321 35,7	10102 37,5	1781 1,8	21,4 х
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1595	- -	- -	- -	- х
2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн. – в % до усіх джерел	1500÷1515	- -	- -	- -	- -
2.2. Довгострокові забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1520, 1525	- -	- -	- -	- -
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1695	770 3,3	1786 6,6	1016 3,3	в 1,3 р х
3.1. Короткострокові зобов'язання, тис. грн. – в % до усіх джерел	1600, 1610	- -	- -	- -	- х
–в тому числі короткострокові кредити банків, тис. грн. – в % до усіх джерел	1600	- -	- -	- -	- х
3.2. Кредиторська заборгованість, тис. грн. – в % до усіх джерел	1615÷1630	48 0,2	1052 3,9	1004 3,7	2091,7 х
3.3. Поточні забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1660	- -	- -	- -	- х
3.4. Інші поточні зобов'язання – в % до усіх джерел	1665,1690	722 3,1	734 2,7	12 -0,4	1,7 х
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, тис.грн. – в % до усіх джерел	1700	- -	- -	- -	- х

З табл. 2.21 видно, що в звітному році порівняно з попереднім джерела формування активів підприємства збільшились на 3607 тис. грн. або на 15,5%. Це відбулось за рахунок збільшення власного капіталу на 2591 тис. грн. або на 11,5% і поточних зобов'язань і забезпечень на 1016 тис. грн. або в 1,3 р.

В структурі джерел формування активів підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займав власний капітал – 96,7%, питома вага поточних зобов'язань і забезпечень склала 3,3%. В звітному році відбулись наступні зміни в структурі джерел формування активів підприємства: зменшилась питома вага власного капіталу та відповідно збільшилась питома вага поточних зобов'язань і забезпечень на 3,3% пункти.

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.22.

Таблиця 2.22 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	22561	25152	2591	11,5
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1400	948	948	-	-
		4,2	3,8	-0,4	x
2. Капітал у дооцінках, тис. грн. – в % до власного капіталу	1405	685	685	-	-
		3,0	2,7	-0,3	x
3. Додатковий капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1410	1440	1440	-	-
		6,4	5,7	-0,7	x
4. Резервний капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1415	187	187	-	-
		0,8	0,7	-0,1	x
6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн. – в % до власного капіталу	1420	19301	21892	2591	13,4
		85,6	87,0	1,5	x
7. Неоплачений капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1425	-	-	-	-
		-	-	-	x
8. Вилучений капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1430	-	-	-	-
		-	-	-	x

З табл. 2.22 видно, що власний капітал підприємства в звітному році порівняно з попереднім збільшився на 2591 тис. грн. або на 11,5%. Це відбулось за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку підприємства на 2591 тис. грн. або на 13,4%.

В структурі власного капіталу підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займав нерозподілений прибуток – 85,6%, питома вага зареєстрованого (пайового) капіталу склала 4,2%, капіталу у дооцінках – 3,0%, додаткового капіталу – 6,3%, резервного капіталу -0,8%. В звітному році відбулись на-

ступні зміни структури власного капіталу підприємства: зменшилась питома вага зареєстрованого (пайового) капіталу на 0,4% п, капіталу в дооцінках -0,3%п, додаткового капіталу -0,7%п та збільшується питома вага нерозподіленого прибутку на 1,5% пункти.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1 «Баланс», форм № 2 «Звіт про фінансові результати» за два роки за допомогою табл. 2.23.

Таблиця 2.23 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2 р. 2350 (2355)	1360	2591	1231
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн.*, в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	22633	25134,5	2501,5
– основного капіталу*	Ф № 1, р. 1095	13705	14645	940
– оборотного капіталу*	Ф № 1, р.1195	8928	10489,5	1561,5
в тому числі – власного оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1495 – р.1095	8176	9211,5	1035,5
3. Рентабельність капіталу, %		6,0	10,3	4,3
4. Рентабельність основного капіталу, %		9,9	17,7	7,8
5. Рентабельність оборотного капіталу, %		15,2	24,7	9,5
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %		16,6	28,1	11,5

З табл. 2.23 видно, що в звітному році порівняно з попереднім показники рентабельності капіталу підприємства збільшились:

– всього капіталу – на 4,3% п., за рахунок збільшення чистого прибутку на 1231 тис. грн. та середньорічної суми капіталу на 2501,5 тис. грн.;

– основного капіталу – на 7,8% п. за рахунок збільшення чистого прибутку на 1231 тис. грн. та зменшення середньорічної суми основного капіталу на 940 тис. грн.;

– оборотного капіталу – на 9,5% п. за рахунок збільшення чистого прибутку на 1231 тис. грн. та середньорічної суми оборотного капіталу на 1561,5 тис. грн.;

– власного оборотного капіталу – на 11,5% п. за рахунок збільшення чистого прибутку на 1231 тис. грн. та середньорічної суми власного оборотного капіталу на 1035,5 тис. грн.

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.24.

Таблиця 2.24 – Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни кредиторської заборгованості
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	1605÷1645, 1690	770	1786	100	100	1016	х	в 1,4р	100
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1605, 1615	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Кредиторська заборгованість за розрахунками**:	1610, 1620÷1645	48	1052	6,2	58,9	1004	52,7	в 21р	98,8
– за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-	-	-	-
– з бюджетом,	1620	48	807	6,2	45,2	759	39,0	в 1,6 р	74,7
– у т.ч. з податку на прибуток	1621	-	-	-	-	-	-	-	-
– зі страхування	1625	-	-	-	-	-	-	-	-
– з оплати праці	1630	-	245	-	13,7	245	13,7	-	24,1
– за одержаними авансами	1635	-	-	-	-	-	-	-	-
– за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Інші поточні зобов'язання	1690	722	734	93,8	41,1	12	-52,7	1,7	1,2

З табл. 2.24 видно, що кредиторська заборгованість на кінець звітного року порівняно з початком збільшилась на 1016 тис. грн. або в 1,4 рази. Це відбулось за рахунок збільшення кредиторської заборгованості за розрахунками на 1004 тис. грн або в 21 раз та інших поточних зобов'язань на 12 тис грн або 1,7%.

В структурі кредиторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займали інші поточні зобов'язання – 93,8 %, питома вага кредитор-

ської заборгованості за розрахунками складала 6,2%. На кінець звітнього року відбулись наступні зміни в структурі кредиторської заборгованості: збільшилась питома вага кредиторської заборгованості за розрахунками на 52,7 % п., зменшилась питома вага інших поточних зобов'язань на 52,7 % п.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства можна виконати за допомогою табл. 2.25.

Таблиця 2.25 – Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства

Показники	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Перевищення заборгованості	
			дебіторської	кредиторської
1. Заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	575	-	575	-
2. За розрахунками*:	249	1052	-	803
– з бюджетом,	7	807	-	800
– у т.ч. з податку на прибуток	-	-	-	-
– за виданими авансами	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	242	-	242	-
– з оплати праці	-	245	-	245
3. Інші види заборгованості	7604	734	6870	-
Всього	8428	1786	7687	1045

З табл. 2.25 видно, що на кінець попереднього року сталося перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською на 7687 тис. грн. Це відбулось за рахунок перевищення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 575 тис. грн. та іншими видами заборгованості на 6870 тис. грн.

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками здійснюється за допомогою табл. 2.26, а за частковими показниками здійснюється за допомогою табл. 2.27.

З табл. 2.26 видно, що фінансова ситуація на підприємстві є абсолютно стійкою, тому що власних оборотних коштів достатньо для покриття запасів, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

Таблиця 2.26 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками

Показники	Сума, тис. грн.		
	на початок попереднього року	на кінець попереднього року	на кінець звітного року
1. Власний капітал (1495)	21201	22561	25152
2. Необоротні активи (1095)	13170	14240	15050
3. Наявність власних оборотних коштів (1495-1095)	8031	8321	10102
4. Короткострокові кредити банків (1600)	-	-	-
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	8031	8321	10102
6. Запаси (1100)	3325	3058	1935
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ряд. 3 – ряд. 6)	4706	5263	8167
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (ряд. 5 – ряд. 6)	4706	3058	8167
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (р. 1615 ф.№1)	-	-	-
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	абс. стійка	абс. стійка	абс. стійка

Таблиця 2.27 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за частковими показниками

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії (К _{авт})	1495	0,97	0,97	0,93	більше 0,5
	1900				
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів (К _ф)	1595+1695+ +1700	0,03	0,03	0,07	менше 1,0
	1495				
3. Наявність власних оборотних коштів (ОК _{вл})	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	8031	8321	10102	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (К _{ман})	1495 – 1095	0,38	0,37	0,40	0,4...0,6
	1495				
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (К _з)	1495 – 1095	0,92	0,92	0,85	0,1
	1195+1200				

Як видно з табл. 2.27, коефіцієнт автономії впродовж двох років знаходиться в межах норми, що свідчить про стабільність та фінансову незалежність підприєм-

ства від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів знаходиться в межах норми та показує, що підприємство на початок і кінець попереднього року на 1 грн. власного капіталу залучало 0,03 грн. залучених коштів, на кінець звітного року – 0,07 грн.; незважаючи на незначне збільшення значення даного показника, його величина знаходиться в межах норми, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Підприємство має власні оборотні кошти впродовж двох років, величина яких збільшується на кінець звітного року, що викликало збільшення значення коефіцієнта маневреності власного капіталу на кінець звітного року. Значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами має стабільну величину впродовж двох років.

Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову стабільність функціонування підприємства на ринку.

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за допомогою табл. 2.28.

Таблиця 2.28 – Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу звітного року

Показники активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	на початок року	на кінець року		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	2502	1508	Π_1 – Найбільш термінові зобов’язання (1605+1615÷1660+1690+1700)	722	734	1780	774
A_2 – Активи, які можна реалізувати швидко (1120÷1155+1190)	3531	8445	Π_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	-	-	3531	8445
A_3 – Активи, які можна реалізувати повільно (1100+1110+1170+1200)	3058	1935	Π_3 – Довгострокові пасиви (1500÷1520)	-	-	3058	1935
A_4 – Активи, реалізація яких пов’язана з труднощами (1095)	14240	15050	Π_4 – Постійні пасиви (1495+1665+1525+1526)	22561	25152	-8321	-10102
<i>Баланс</i>	23331	26938	<i>Баланс</i>	23331	26938	x	x

З табл. 2.28 видно, що як на початок, так і на кінець року баланс підприємства є абсолютною ліквідним:

На початок року:			На кінець року:		
A1	>	П1	A1	>	П1
A2	>	П2	A2	>	П2
A3	>	П3	A3	>	П3
A4	<	П4	A4	<	П4

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за допомогою табл. 2.29.

Таблиця 2.29 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітнього року	
а	б	в	1	2	3	3-2
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$\frac{1195+1200}{1695}$	= 2,0	11,9	11,8	6,7	-5,2
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	$\frac{1195+1200-1100-1110}{1695}$	1,0	7,4	7,8	5,6	-2,3
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{1160+1165}{1695}$	> 0,2 [0,25... 0,35]	4,3	3,2	0,8	-2,4

З табл. 2.29 видно, що всі коефіцієнти ліквідності за звітний період знаходяться в межах норми, причому, в разі перевищуючи нормативне значення, що позитивно характеризує діяльність підприємства та свідчить про зможу підприємства покрити свої термінові зобов'язання. Негативним є зменшення всіх коефіцієнтів ліквідності в звітному році у порівнянні з попереднім, але виходячи із високих цифрових значень цих коефіцієнтів, назвати це проблемою поки-що не приходиться, але тенденція, в цілому, є негативною.

Аналіз ймовірності банкрутства підприємства. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за двох факторною моделлю Альтмана здійснюється за допомогою формули (2.1):

$$Z = -0.3877 - 1.0736 \cdot K_{\text{пл}} + 0,579 \cdot \frac{\text{ПК}}{\text{П}} \quad (2.1)$$

де Z – показник ймовірності банкрутства

$K_{\text{пл}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)

ПК – позиковий капітал (ф. №1, 1595+1695+1700)

П – сума пасивів (ф. №1, р. 1900)

$$Z \text{ попер. р} = -0,3877 - 1,0736 \cdot 11,9 + 0,579 \cdot 770 / 23331 = -0,22$$

$$Z \text{ звітн. р.} = -0,3877 - 1,0736 \cdot 11,8 + 0,579 \cdot 1786 / 26938 = -0,16$$

За результатами розрахунків ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана можна зробити висновок про низький рівень банкрутства підприємства та зниження даного показника в звітному році свідчить про зменшення ймовірності банкрутства та позитивних змінах діяльності підприємства.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спрінгейта здійснюється за допомогою формули (2.2):

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D, \quad (2.2)$$

Таблиця 2.30 – Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спрінгейта

Цільові показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік
A	р. 1195 ф. №1	0,610	0,559
	р. 1300 ф. №1		
B	р. 2290 (2295) ф. №2	0,071	0,117
	р. 1300 ф. №1		
C	р. 2290 (2295) ф. №2	2,139	1,770
	р. 1695 ф. №1		
D	р. 2000 ф. №2	0,503	0,713
	р. 1300 ф. №1		
Z	-	2,458	2,389

За результатами оцінки ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спрінгейта, наведеному в табл. 2.30, можна зробити висновок що як попередньо-

му, так і в звітному році, показник $Z > 0,862$, що свідчить про досить низьку ймовірність банкрутства підприємства.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера здійснюється за даними форм №1 «Баланс» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл.2.31.

Таблиця 2.31 – Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Рекомендовані значення показників		
				Група I – стійкий фінансовий стан	Група II – за 5 років до банкрутства	Група III – за рік до банкрутства
1.Коефіцієнт Бівера	$\frac{p.(2350+2515) \text{ ф. №2}}{p. (1595+1695+1700) \text{ ф.№1}}$	3,76	2,34	0,4 – 0,45	0,17	-0,15
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	–	11,9	11,8	$\leq 3,2$	$\leq 2,0$	$\leq 1,0$
3. Рентабельність капіталу за чистим прибутком	–	6	10,3	6-8	4	-22
4. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{p. (1595+1695+1700) \text{ ф.№1}}{p. 1900 \text{ ф.№1}}$	0,12	0,15	$\leq 0,37$	$\leq 0,50$	$\leq 0,80$
5. Коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом	$\frac{p.(1495 - 1095) \text{ ф.№1}}{p. 1300 \text{ ф.№1}}$	0,36	0,38	0,4	$\leq 0,30$	$= 0,06$

За результатами оцінки ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера (табл. 2.31), можна зробити висновок, що як в попередньому, так й в звітному році по всім показникам підприємство відноситься до 1 групи – стійкий фінансовий стан, якому не загрожує банкрутство.

Висновки до другого розділу

В даному розділі наведена техніко-економічна характеристика, розраховані основні фінансово-економічні показники та проведений аналіз доходів та фінансо-

вий аналіз діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки. Проведений фінансово-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» дозволяє зробити висновок покращення його діяльності за два роки.

Також у розділі розглянуті методичні підходи до аналізу доходів підприємства, джерела інформації та етапи аналізу доходів діяльності, які включають: загальна оцінка доходів, які підприємство здійснює в процесі діяльності; аналіз складу, динаміки та структури доходів за видами діяльності; аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства; аналіз формування чистого прибутку.

Впродовж досліджуваного періоду ПрАТ «Закупнянське ХПП» отримувало наступні доходи: доходи від реалізації продукції; доходи від іншої операційної діяльності; доходи від фінансової та інвестиційної діяльності та доходи від іншої діяльності.

Загальна оцінка доходів, які підприємство здійснює в процесі діяльності показала, що доходи діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» в звітному році порівняно з попереднім роком збільшились на 7746 тис. грн. або на 62,67%. Це відбулось за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 7457 тис. грн. або на 63,5%, та доходів від іншої операційної діяльності та від іншої діяльності на 172 тис. грн. або на 44,3% та 155 тис. грн. або в 2,3 р. відповідно, негативний вплив здійснило зменшення доходів від фінансової діяльності на 38 тис. грн. або на 23,2%. Такі зміни в цілому позитивно характеризують діяльність підприємства.

Аналіз доходів підприємства за видами діяльності показав, що доходи від іншої операційної діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» на початок звітнього року порівняно з кінцем року збільшились на 44,3%, що відбулось за рахунок збільшення інших операційних доходів на 57,2%, доходів від операційної оренди активів, та зменшення доходів від реалізації інших оборотних активів; фінансові доходи зменшились на 23,2%, це відбулось за рахунок зменшення інших фінансових доходів; інші доходи збільшились в 2,3 р. При цьому рентабельність виробництва збільшилась на 3,5% пункти.

Таким чином за результатами проведеного аналізу доходів ПрАТ «Закупнянське ХПП» за розглянутими етапами можна зробити висновок про ефективне формування та використання доходів, що забезпечує стійкий розвиток, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

3. ПРАКТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОБЛІКУ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЗАКУПНЯНСЬКЕ ХПП»

3.1. Загальна характеристика організації бухгалтерського обліку на підприємстві

На ПрАТ «Закупнянське ХПП» бухгалтерський облік ведеться відповідно до засад організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які передбачені чинним Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень і стандартів бухгалтерського обліку.

Метою ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності ПрАТ «Закупнянське ХПП» є надання внутрішнім та зовнішнім користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про діяльність підприємства, його фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів.

Бухгалтерський облік охоплює усю сукупність господарської та фінансової діяльності підприємства. Він забезпечує контроль за виробництвом та розподіленням матеріальних благ, переміщенням і збереженням майна комбінату хлібопродуктів.

Головним завданням бухгалтерського обліку на ПрАТ «Закупнянське ХПП» являється як одержання точної та достовірної інформації про господарчі процеси та результати діяльності підприємства для управління ним, так і для використання кредиторами, податковими, фінансовими та банківськими органами та іншими зацікавленими юридичними та фізичними особами.

Головною складовою організації обліку на підприємстві є облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються для складання та подання фінансової звітності.

Облікова політика ПрАТ «Закупнянське ХПП» затверджена керівництвом в наказі про облікову політику та застосовується таким чином, щоб фінансові звіти повністю відповідали всім вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та кожному конкретному положенню

(стандарту). Використовують насамперед ті підходи та методи обліку, які передбачені національними положеннями (стандартами) та найбільш адаптовані до діяльності підприємства.

Бухгалтерська служба, очолювана головним бухгалтером, є одним з провідних підрозділів структури управління підприємства, що забезпечує формування повної та достовірної інформації про результати діяльності та майновий стан підприємства, необхідної для прийняття ефективних рішень, контроль за використанням матеріальних, трудових, фінансових ресурсів та запобігання негативним явищам у господарської діяльності.

Структура бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП» представлена на рис. 3.1.

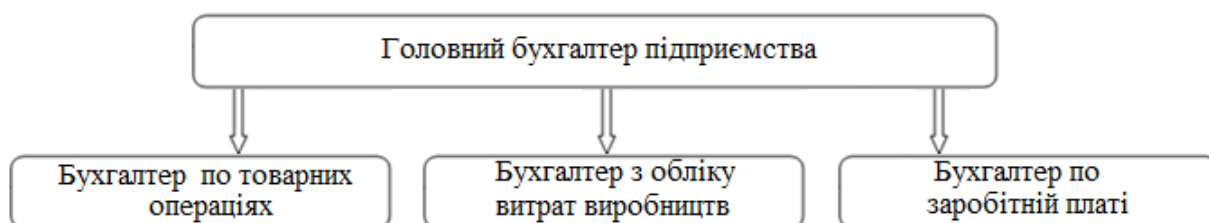

Рис. 3.1 – Структура бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Головний бухгалтер, відповідно до посадової інструкції, забезпечує дотримання встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, своєчасно складає та здає бухгалтерську звітність, організує контроль за відображенням усіх господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, організує роботу бухгалтерської служби, контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій. Вимагає від підрозділів, служб та співробітників забезпечити суворе дотримання порядку оформлення та надання первинних документів у бухгалтерію.

Бухгалтер по товарних операціях здійснює приймання, перевірку, бухгалтерське вивчення звітів матеріально-відповідальних осіб, облік руху товарів, відображення результатів інвентаризації. Веде облік розрахунків із клієнтами, документуючи та відображаючи в інформації. Виписує рахунки-фактури для отримання товарів. Фіксує у картотеці для покупців всі операції, пов'язані з ру-

хом товарів та розрахунками. Забезпечує достовірність даних про дебіторську та кредиторську заборгованість перед клієнтами. Проводить банківські виписки у складській програмі з контрагентів для основного підприємства. Готує податкові накладні на час надходження коштів на розрахунковий рахунок.

Бухгалтер з обліку собівартості продукції - самостійно та в повному обсязі веде облік необоротних активів, запасів, грошових коштів, розрахунків та іншого майна, власного капіталу та зобов'язань, доходів та витрат за формою бухгалтерського обліку, прийнятої на підприємстві відповідно до єдиних методологічних основ бухгалтерського обліку та з урахуванням особливостей підприємства та технології обробки даних. Бере участь в інвентаризації майна та пасивів, оформленні матеріалів про нестачу та відшкодування збитків від недостачі, розкрадань. Забезпечує повне та достовірне відображення інформації, що міститься у первинних документах за рахунками бухгалтерського обліку.

Бухгалтер із заробітної плати здійснює нарахування заробітної плати працівникам, контролює витрачання фонду оплати праці на підставі відомостей про виплату заробітної плати працівникам підприємства, контролює дотримання касової дисципліни, розрахунки з підзвітними особами.

Облікова політика підприємства затверджується в Наказі про облікову політику. Наказ «Про облікову політику підприємства і організацію бухгалтерського обліку на підприємстві» містить у собі загальні відомості:

- облікова політика застосовується так, щоб фінансові звіти повністю відповідали всім вимогам Закону і кожному конкретному П(С)БО. Застосовуються перш за все ті підходи і методи для ведення бухгалтерського обліку і представлення інформації у фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності підприємства;

- згідно з НП(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку і складання фінансових звітів (окрім звіту про рух грошових коштів) проводиться за принципом нарахування і так, щоб результат операцій і інших подій відображалися в облікових регістрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли підприємство отримує або сплачує кошти. Такий підхід до складання фінансо-

вих звітів дає можливість інформувати користувачів не тільки про надходження або сплату грошових коштів у минулому, а й зобов'язаннях сплачувати кошти або надходження їх в майбутньому;

- згідно П(С) БО 7 «Основні засоби» основними засобами визнаються матеріальні активи, які використовуються підприємством у виробництві або постачанні товарів і надання послуг, для адміністративних цілей і використовуватимуться, як очікується впродовж більш за один рік;

- основні засоби та нематеріальні активи зараховуються на баланс за первинною вартістю;

- амортизацію нематеріальних активів здійснюють прямолінійним методом, термін корисного використання нематеріальних активів три роки;

- для обліку і узагальнення інформації про фінансові результати підприємства використовувати рахунок 79 «Фінансові результати», на якому визначається прибуток або збиток шляхом щоквартального порівняння дебетових оборотів з кредитовими. Для виявлення остаточного результату рахунок 79 по закінченню року закривати на 44 рахунок «Нерозподілений прибуток (непокріті збитки)». Дані по цьому рахунку використовувати у фінансовій звітності підприємства;

- за ведення бухгалтерського обліку на підприємстві відповідає головний бухгалтер, в його обов'язки входить: забезпечення дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку; складання і подання в установлені терміни фінансової і статистичної звітності; організація контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій; брати участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства; вести бухгалтерський облік на підприємстві по автоматизованій системі обробки даних;

- податковий облік здійснюється згідно законодавству України.

Бухгалтерський облік на ПрАТ «Закупнянське ХПП» ведеться за допомогою автоматизованої форми обліку, схема якого, наведена на рис. 3.2.

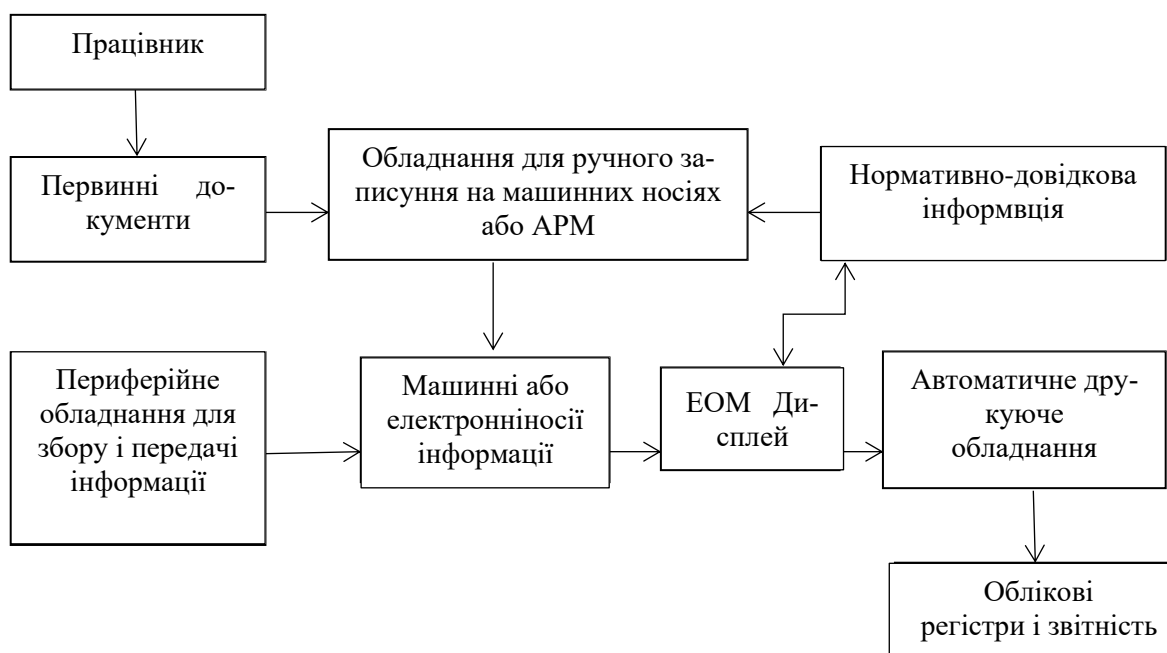

Рис. 3.2 – Схема автоматизованої форми бухгалтерського обліку на ПрАТ «Закупнянське ХПП»

На підприємстві складаються наступні форми фінансової звітності:

- форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- форма №2 «Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;
- форма №4 «Звіт про власний капітал»;
- форма №3 «Звіт про рух коштів»;
- форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Податковий облік на ПрАТ «Закупнянське ХПП» здійснюється відповідно до положень податкового кодексу України. Система оподаткування – загальна, підприємство є платником ПДВ і податку на прибуток на загальних підставах.

За результатами діяльності підприємство подає Декларацію з ПДВ та Декларацію з податку на прибуток.

За досліджуваний період, штрафів чи судових рішень не було.

3.2. Облік доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП»

ПрАТ «Закупнянське ХПП» надає послуги. Основним видом послуг, що

надається підприємством, є зберігання зерна. Також надаються послуги по очищенню, сушінню та відвантаженню зерна. Впродовж досліджуваного періоду підприємство здійснювало наступні види діяльності:

- основну операційну;
- іншу операційну;
- фінансову;
- іншу.

В звітному році фінансовий результат до оподаткування формувався за рахунок прибутку від операційної діяльності на суму 2536 тис. грн., іншої операційної діяльності – 300 тис. грн., фінансової діяльності –126 тис. грн. та іншої діяльності – 200 тис.грн.

Доходи у ПрАТ «Закупнянське ХПП» класифікуються за такими групами: дохід від реалізації послуг; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи.

Для обліку доходів у ПрАТ «Закупнянське ХПП»використовується передбачений Планом рахунків окремий клас рахунків: клас 7 «Доходи і результати діяльності». Первинними документами, що підтверджують наявність доходів від реалізації у ПрАТ «Закупнянське ХПП» є:

- договір з замовниками;
- прибутковий касовий ордер;
- виписка банку;
- рахунок-фактура;
- товарно-транспортна накладна;
- вимога-накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів.

Для обліку інформації про доходи від реалізації товарів, робіт і послуг, а також про суму знижок, наданих замовникам, та про інші вирахування з доходу у бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП» використовується рахунок 70 «Доходи від реалізації», який має такі субрахунки:

- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- 704 «Вирахування з доходу».

За кредитом субрахунку 703 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків (податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати». Узагальнення даних про доходи від реалізації у ПрАТ «Закупнянське ХПП» здійснюється у відповідних машинограмах.

Узагальнення інформації про доходи від основної операційної діяльності підприємства (за дебетом рахунків 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг») списується на фінансовий результат підприємства в кредит рахунку 79. Дані по рахунку 79 відображаються у відповідних машинограмах та у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації ПрАТ «Закупнянське ХПП» наведена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1– Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Господарські операції	Дебет	Кредит	Сума, тис.грн.
1.Визнано дохід від реалізації на суму одержаних у безготівковій формі грошових коштів	311«Поточні рахунки в національній валюті»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	81103,0
2. Відображена сума ПДВ	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641«Розрахунки за податками й платежами»	13518,2
3.Списано дохід, одержаний підприємством у звітному періоді внаслідок основної операційної діяльності на фінансовий результат	703«Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	67584,8

ПрАТ «Закупнянське ХПП» є платником ПДВ за ставкою 20%. Для обліку інформації за всіма видами платежів до бюджету у бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП» використовується 64 «Розрахунки за податками й платежами», для обліку інформації про податок на додану вартість – субрахунок 641 «Розрахунки за податками».

Кореспонденція рахунків з нарахування податку на додану вартість ПрАТ «Закупнянське ХПП» наведена у таблиці 3.2. ПрАТ «Закупнянське ХПП» при наданні послуг виписує податкову накладну після чого отримує податкові зобов'язання, при отриманні податкової накладної від постачальника виникає

податковий кредит. Співвідношення цих сум є підставою для складання Декларації з ПДВ.

Таблиця 3.2 – Кореспонденція рахунків з нарахування податку на додану вартість ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит	Сума, тис.грн.
1.Відображено дохід від реалізації послуг	311«Поточні рахунки в національній валюті»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	81103,0
2.Нараховано податок на додану вартість	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641«Розрахунки за податками й платежами»	13518,2
3.Перераховано податок на додану вартість	641«Розрахунки за податками й платежами»	311«Поточні рахунки в національній валюті»	13518,2

Для обліку інформації про інші доходи від операційної діяльності крім доходу (виручки) від реалізації послуг у бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП» використовується рахунок 71 «Інший операційний дохід», якій має такі субрахунки:

- 713 «Дохід від операційної оренди активів»;
- 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

Кореспонденція рахунків по обліку інших операційних доходів у ПрАТ «Закупнянське ХПП» наведена у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Кореспонденція рахунків по обліку інших операційних доходів ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Відображено доходи від операційної оренди активів	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	713 «Дохід від операційної оренди активів»	60,0
2.Визнано іншим операційним доходом заборгованість покупців	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	719 «Інші доходи від операційної діяльності»	500,0
3. Списано інший операційний дохід на фінансові результати	71 «Інший операційний дохід»	791 «Результат операційної діяльності»	560,0

Для узагальнення інформації про доходи від іншої операційної діяльності підприємства призначено відповідні машинограми (за кредитом та дебетом ра-

хунку 71).

Для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства – інших доходів від фінансової діяльності, у бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП» використовується рахунок 73 «Інші фінансові доходи», субрахунок 733 «Інші доходи фінансових операцій».

Кореспонденцію рахунків з обліку інших фінансових доходів ПрАТ «Закупнянське ХПП» наведено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Кореспонденція рахунків по обліку інших фінансових доходів ПрАТ «Закупнянське ХПП»

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Одержано інші доходи від фінансових операцій	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	733 «Інші доходи від фінансових операцій»	126,0
2. Списано інші доходи від фінансових операцій на фінансові результати	733 «Інші доходи від фінансових операцій»	792 «Результат фінансових операцій»	126,0

Для узагальнення інформації про інші фінансові доходи підприємства призначено відповідні машинограми (за кредитом та дебетом рахунку 73).

Підприємство за результатами бухгалтерського обліку і дотримуючись положень діючого законодавства України складає Форму №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та форму №5 «Примітки до фінансової звітності». При складанні форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» обов'язково наводиться відповідна інформація щодо доходів: розподіл доходів за кожною групою доходів. Доходи відображаються в 5 розділі «Доходи і витрати» за окремими видами доходів діяльності.

Висновки до третього розділу

В розділі розглянуто загальну характеристику організації бухгалтерського обліку та практику обліку доходів діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП».

Бухгалтерський облік на ПрАТ «Закупнянське ХПП» ведеться в бухгалтерії підприємства, за допомогою автоматизованої форми ведення бухгалтер-

ського обліку згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податковим Кодексом України, Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, Наказом «Про облікову політику підприємства і організацію бухгалтерського обліку на підприємстві» та іншими нормативно-правовими актами, якими необхідно керуватися при веденні бухгалтерського обліку. За організацію бухгалтерського обліку на підприємстві відповідальний головний бухгалтер ПрАТ «Закупнянське ХПП».

Для обліку доходів діяльності підприємства згідно, з Наказом про облікову політику, у бухгалтерії ПрАТ «Закупнянське ХПП» використовується 7 клас рахунків «Доходи і результати діяльності»: для обліку доходів від реалізації товарів, робіт і послуг, а також про суму знижок, наданих замовникам, та про інші вирахування з доходу – рахунок 70 «Доходи від реалізації», субрахунки: 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» та 704 «Вирахування з доходу»; для обліку інших доходів від операційної діяльності крім доходу (виручки) від реалізації послуг – рахунок 71 «Інший операційний дохід», субрахунки: 713 «Дохід від операційної оренди активів» та 719 «Інші доходи від операційної діяльності»; для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства рахунок 73 «Інші фінансові доходи», субрахунок 733 «Інші доходи фінансових операцій». Узагальнення інформації відбувається у відповідних машинограмах.

Інформація про доходи діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» узагальнюється у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та у формі №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В даній кваліфікаційній роботі були розглянуті питання організації і методики обліку та аналізу доходів діяльності на прикладі ПрАТ «Закупнянське ХПП».

В першому розділі розглянуто теоретичні основи обліку доходів діяльності: сутність доходів діяльності підприємства, розглянуто їх поняття та класифікацію, підходи до визначення терміну «доходи» в економічній літературі, нормативно-правову базу та завдання обліку доходів діяльності, розглянуто методику бухгалтерського обліку доходів діяльності за національними стандартами, наведено перелік рахунків, субрахунків, що використовуються для обліку доходів діяльності та їх типову кореспонденцію, а також узагальнення інформації про доходи діяльності в регістрах бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності.

В другому розділі розглянуто питання організації і методики фінансово-економічного аналізу діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки: наведена техніко - економічна характеристика та розраховано основні показники діяльності, проведено аналіз доходів діяльності та фінансовий аналіз діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» за два роки.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок про стійкий фінансовий стан та покращення діяльності ПрАТ «Закупнянське ХПП» впродовж досліджуваного періоду, що свідчить про ефективну діяльність та конкурентоспроможність підприємства на ринку. Так, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в звітному році порівняно з попереднім роком, збільшився на 63,5 %; при цьому також збільшилась повна собівартість реалізованої продукції на 66,7%. Це, в свою чергу, призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції на 5 коп. (або на 7,7%).

Фінансовий результат до оподаткування був прибутком, який збільшився в звітному році порівняно з попереднім роком на 90,5%. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку від основної операційної діяльності на 45,5% та іншої діяльності в 2р., зменшення збитку від іншої операційної діяльності в 1,9р.;

негативний вплив здійснило зменшення прибутку від фінансової діяльності на 23,2%.

За досліджуваний період відбулось покращення ефективності використання ресурсів підприємства: трудових, про що свідчить збільшення продуктивності праці одного штатного працівника на 63,5%; основних засобів, про що свідчить збільшення фондівіддачі по продукції на 47,03% та фондівіддачі по прибутку – 42,82%; оборотних коштів, про що свідчить збільшення коефіцієнту оборотності на 0,37 обороти. Рентабельність продукції зменшилась на 4,0%п., проте, рентабельність виробництва збільшилась на 3,51%п. Відносні показники ліквідності знизились, але знаходяться в межах норми, що свідчить про ліквідність та платоспроможність підприємства.

Також у розділі розглянуті методичні підходи до аналізу доходів підприємства, джерела інформації та етапи аналізу доходів діяльності, які включають: загальна оцінка доходів, які підприємство здійснює в процесі діяльності; аналіз складу, динаміки та структури доходів за видами діяльності; аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства; аналіз формування чистого прибутку. За результатами проведеного аналізу доходів ПрАТ «Закупнянське ХПП» за розглянутими етапами можна зробити висновок про ефективне формування та використання доходів, що забезпечує стійкій розвиток, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

У третьому розділі було розглянуто питання організації бухгалтерського обліку та обліку доходів діяльності на ПрАТ «Закупнянське ХПП». Встановлено, що на підприємстві бухгалтерський ведеться згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і національними стандартами бухгалтерського обліку. Наведено структуру бухгалтерської служби підприємства, розглянуто організацію бухгалтерського обліку доходів діяльності за допомогою автоматизованої форми обліку.

За результатами проведеного дослідження можна запропонувати наступні шляхи вдосконалення обліку та аналізу доходів діяльності підприємства.

Своєчасно оновлювати автоматизовану форму обліку, що призведе до покращення якості обліку, оперативності відображення господарських операцій,

формування звітності підприємства тощо;

Проводити аналіз доходів за розглянутими етапами на регулярній основі, що дозволить контролювати ефективне формування та використання доходів, що забезпечує стійкий розвиток, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

Грамотна організація бухгалтерського обліку та контролю на підприємстві дозволить не тільки об'єктивно і своєчасно відображати витрати та доходи, вести оперативний контроль за виконанням плану й дотриманням кошторисів витрат, але й виявляти резерви зниження собівартості послуг, визначати шляхи оптимізації доходів і витрат, що дасть можливість істотно поліпшити фінансові результати підприємства та підвищити його конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. №996-XIV, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 15.02.24 р.)

2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2756 – VI, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 15.02.24 р.)

3. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р.№73, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 15.02.24 р.)

4. Дохід: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. №290, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 20.02.24 р.)

5. Податок на прибуток: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. №353, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text> (дата звернення 28.02.24 р.)

6. План рахунків бухгалтерського обліку акт., капіт., зобов'язань і господ. операцій підпр. і організацій, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення 28.02.24 р.)

7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, зі змінами та доповненнями, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 28.02.24 р.)

8. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. №422, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03#Text> (дата звернення 28.02.24 р.)

9. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затв. наказом М-ва фінансів України від 27.06.2023р. №635. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення 06.03.2024р.).

10. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навч. посібник. 2-ге вид. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 326 с.

11. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс. К.: Ніка-Центр, 2014. 656 с.

12. Бондаренко М.О. Економіка підприємництва: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. В. Фролової. Одеса: 2020. 708 с.

13. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах: підручник. 3-тє вид., перероб. та допов / В. Я. Плаксієнко та ін.; за ред. В.Я. Плаксієнка. Київ: Вид-во «SBA Print», 2022. 508 с.

14. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / за ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. 7-е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2016. 832 с.

15. Бухгалтерський фінансовий облік в Україні: навч. посіб. / Добровський В.М., Боднар М.І., Свідерський Є.І. та ін.; за ред. В.М. Добровського. Київ : А.С.К., 2009. 976 с.

16. Гудзь Н.В, Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. 2-е вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури». 2016. 424 с.

17. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: підручник. Київ: Каравелла, 2012. 544 с.

18. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: «ХайТек Прес». 2008. 336 с.

19. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ : Алерта, 2022. 224 с.
20. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Вид-во "Центр учбової літератури", 2011. 670 с.
21. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік: навчально-методичний посібник. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.
22. Сопко В. Бухгалтерський облік : навч. посібн. для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл. Тернопіль: Астон, 2012. 496 с.
23. Сук Л.К., Сук П.Л. Організація бухгалтерського обліку: підруч. К.: Каравела, 2009. 624 с.
24. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навч. посіб. 3-тє, переробл. і доповн. К.: Знання, 2019. 664 с.
25. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручн. 2 вид., доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.
26. Труш Ю.Т. Організація обліку. Частина 1. Основи організації обліку: навч. посіб. / Труш Ю.Т., Король Г.О., Потрус Н.П. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. 69 с.
27. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. / Бондар М.І. та ін. Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2012. Ч. 1. 2012. 553 с.
28. Фінансовий облік : конспект лекцій / укладачі: М. Ю. Абрамчук, Ю. Г. Гуменна, І. В. Тютюник, П. М. Рубанов. Суми: Сумський державний університет, 2018. 395 с.
29. Вільман Д.Ю., Іонін Є.Є. Аналіз доходів від операційної діяльності: практичний аспект // Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса .2021.Том.2, №13. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/11272>(дата звернення 20.03.24 р.)
30. Волошина О.В., Ульченко А.М. Методичні підходи до аналізу доходів підприємства та факторів їх формування. URL:

<https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/6264/1/213-214.pdf>(дата звернення 20.03.24 р.)

31. Гарбар В.В., Денисюк О.М., Гарбар Ж.В., Кондратова О.В. Сучасні підходи до визначення та класифікації доходів торговельного підприємства // Наукове мислення : матеріали 14-ї всеукр. практично-пізнавальної інтернет-конф. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/> (дата звернення 20.02.24 р.)

32. Кувалдіна О. О. Інформаційна база аналізу доходів підприємства в умовах впровадження МСФЗ. Ефективна економіка. 2015. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_6_42. (дата звернення 20.03.24 р.)

33. Стефанович Н., Костенко О. Підходи щодо сутності і класифікації доходів. URL: https://sophus.at.ua/publ/2014_04_17_18_kampodilsk/sekcija_2_2014_04_17_18/pidkhodi_shhodo_sutnosti_i_klasifikaciji_dokhodiv/ (дата звернення 20.02.24 р.)

34. Шевченко Н. І. Аналіз формування і використання доходу підприємств на прикладі ВАТ «Дніпроазот» // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Економіка і управління. 2016. Вип. 36. С. 281–288. (дата звернення 25.02.24 р.)

35. <http://nbuv.gov.ua>

36. <https://zakon.rada.gov.ua>